

Pla estratègic de cultura

Sant Vicenç de Torelló

2025

Sumari

1. Presentació	1
2. Introducció	2
3. Metodologia	3
4. La cultura en l'entorn rural	5
5. Sant Vicenç de Torelló, territori i societat	9
5.1 El territori.....	9
5.2 La població.....	11
6. Sant Vicenç de Torelló, la dimensió cultural	16
6.1 Ajuntament.....	16
6.2 El teixit associatiu.....	24
6.3 La programació cultural.....	25
6.4 La comunicació de la cultura.....	28
7. Reptes de la política cultural a Sant Vicenç de Torelló	29
8. Estratègia	31
8.1 Esquema general.....	31
8.2 Objectius.....	32
8.3 Principis.....	33
8.4 Eixos estratègics i propostes d'acció.....	35
9. Cronograma d'implementació	44
10. Seguiment i avaluació	45
11. Lectures recomanades	46
12. Crèdits	47

1. Presentació

Des de l'Ajuntament de Sant Vicenç de Torelló tenim clar que la cultura és molt més que programar activitats: és una eina de cohesió, de pertinença, de memòria i de futur compartit. Per això, ens sentim orgullosos de presentar aquest Pla estratègic de cultura, elaborat amb el suport de la Diputació de Barcelona i amb la participació activa de veïns i veïnes, entitats, artistes i agents culturals del nostre municipi.

Aquest document no és només una guia tècnica. És una aposta col·lectiva per fer de la cultura un eix vertebrador del nostre desenvolupament com a poble. El Pla analitza en profunditat la realitat cultural de Sant Vicenç de Torelló —un municipi amb tres nuclis, identitat pròpia i una forta tradició associativa— i proposa accions concretes per donar resposta als reptes que compartim com a comunitat.

Una de les grans fortaleeses del nostre municipi és la implicació de la seva gent. A través d'un procés participatiu rigorós, amb entrevistes, trobades i espais de debat com el Fòrum de la Cultura, s'han posat en comú idees, necessitats i il·lusions que han estat clau per construir aquest pla. És, doncs, un document fet amb la gent i per a la gent.

El Pla ens marca el camí per als pròxims anys, però no és una recepta tancada. És una eina viva, que s'haurà d'anar adaptant a les realitats canviants del nostre poble. Amb aquest Pla volem garantir l'accés a la cultura, fomentar la participació i reconèixer la cultura com un dret per a tothom, visqui on visqui i pensi com pensi.

Agraïm sincerament la feina de tothom que ha fet possible aquest projecte. Ara, entre tots i totes, toca fer-lo realitat.

Albert Bover Solanas, regidor de Cultura

Enric Mayo Rodriguez, alcalde

2. Introducció

Aquest Pla estratègic de cultura és un reflex del paper determinant que estan jugant les polítiques culturals en la plena aplicació dels drets culturals a la nostra societat, com a garants de la societat del benestar.

L'Ajuntament de Sant Vicenç de Torelló, sensible a la importància del fet cultural pel ple desenvolupament del municipi i conscient de la necessitat d'ordenar i enfortir la seva actuació en matèria cultural ha sol·licitat a la Diputació de Barcelona el suport per endegar aquest Pla estratègic de cultura en el marc del programa de suport als municipis "Plans per al desenvolupament cultural local" del Catàleg de Serveis de 2024, recurs que ofereix l'Oficina d'Estudis i Recursos Culturals (en endavant, CERC).

Amb el Pla estratègic de cultura busca posar ordre, planificar i donar coherència a la política cultural del municipi, com també marcar el camí cap a una reordenació i optimització dels recursos culturals existents, i finalment assegurar que els agents culturals ocupen el lloc que es mereixen.

Aquest any es compleixen 25 anys del primer pla estratègic de cultura promogut a instàncies de la Diputació de Barcelona als municipis de la seva demarcació. Aquest instrument de planificació ha demostrat la seva eficàcia al llarg dels anys, aportant rigor en les anàlisis i fermesa en les propostes. Han servit per conèixer millor les realitats a escala local, motivar els equips tècnics, implicar la ciutadania organitzada, dissenyar polítiques culturals a mitjà i llarg termini, justificar les actuacions i avaluar-ne els resultats.

Aquest pla té una vigència orientativa de quatre a sis anys, tot i que no és un període exacte. Dependrà del grau d'implementació assolit a cada moment, de les actualitzacions que s'hagin de fer a mesura que canviï la realitat, de les prioritats municipals, de la disponibilitat pressupostària, de la implicació dels agents, etc.

Igualment, aquest pla vol anar més enllà dels períodes electorals, garantint que un canvi de govern no afectarà la seva implementació. El pla vol ser el resultat d'un treball i d'unes aportacions de tota la comunitat, no només un posicionament des del govern municipal. Els possibles equips de govern posteriors a l'actual se l'han de sentir i fer seu i l'haurien de poder aplicar.

D'acord amb el document "Cultura 311+. Pla de Drets Culturals de la Diputació de Barcelona", l'objectiu és, en última instància, dissenyar polítiques públiques des del marc dels drets culturals i obrir el camí cap a un reconeixement formal d'aquests drets per al conjunt de la ciutadania de la província de Barcelona. Es vol assegurar que la ciutadania tingui accés a la cultura, hi pugui participar i se li garanteixi el dret a contribuir a la vida cultural dels seus municipis.

Per a Sant Vicenç de Torelló i la seva gent aquest pla representa un repte, una oportunitat i un compromís de fer de la cultura una eina que ajudi a millorar la qualitat de vida.

3. Metodologia

Aquest Pla estratègic de cultura de Sant Vicenç de Torelló consta de dos grans apartats: una diagnosi que analitza la realitat social i cultural del conjunt del municipi, i un capítol de propostes estratègiques per avançar i millorar l'estat de la cultura en els propers anys.

Un pla com aquest només té sentit si implica el conjunt de la població del municipi tant en la seva elaboració com en la seva implementació. És per això que per poder redactar el pla s'ha treballat amb la següent metodologia:

1. Consulta documental de tota la informació disponible: plànols, estadístiques oficials, plans sectorials, programes, projectes, directoris, etc. Això permet incorporar totes aquelles dades i aportacions ja publicades que permeten fer una radiografia el màxim objectiva de la realitat al municipi i entorn.
2. Visites als equipaments dels tres nuclis (Sant Vicenç¹, Borgonyà i Vila-seca) susceptibles de tenir usos culturals. Els principals són l'Aula cultural, el Pavelló polivalent i el Casal "Santvi" a Sant Vicenç, el Teatre Casino, el Casal Cultural i les naus per a les colles carrossaires a Borgonyà i la Torre de les Monges a Vila-seca. Permet veure i conèixer els espais on es desenvoluparà gran part d'aquest Pla.
3. Entrevistes amb els càrrecs electes (alcalde, regidor de Cultura i regidora de Patrimoni) per tal de conèixer de primera mà el model de municipi en el qual s'insereix el pla de cultura; la visió i les necessitats detectades al municipi, les dinàmiques existents, la demanda sobre el pla, etc.
4. Fòrum de la Cultura, espai de participació ciutadana obert a tothom, especialment a artistes, intel·lectuals, entitats, grups i persones implicades en la cultura als tres nuclis del municipi, per tal de reflexionar i debatre de manera compartida quina és la visió i les necessitats detectades, quines podrien ser les demandes i les possibles solucions. Hi van participar 25 persones dels tres nuclis de població, moltes d'elles representants de les respectives associacions i iniciatives culturals en actiu, d'altres a nivell personal com a persones amb inquietuds culturals. Del Fòrum de la Cultura n'ha sorgit una gran part de les aportacions que configuren aquest pla.
5. Entrevistes a persones dels tres nuclis del municipi que pel seu coneixement i posicionament ajuden a ampliar, complementar, aprofundir i detallar la visió de la cultura al municipi. S'han triat persones amb un ampli coneixement del territori, de la cultura en la seva amplitud o d'algun aspecte particular en el qual aquest pla vol fer èmfasi. Algunes persones són residents al municipi; d'altres, havent-hi nascut, fan vida fora però mantenen una visió ampliant el context; d'altres finalment són persones novingudes que miren la realitat local amb nous ulls.
6. Entrevistes a persones de fora del municipi que poden aportar una visió externa però amb coneixement del municipi que ajuda a contextualitzar les aportacions i la visió local en un context més ampli. Destaca la mirada que es té des del Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura.
7. Redacció d'un primer document del pla en concepte d'esborrany avançat tant en la seva fase de diagnòstic com de propostes.

---

¹ Nota terminològica: per diferenciar el nucli del terme municipal homònim, aquí s'utilitza "Sant Vicenç de Torelló" pel conjunt del municipi i "Sant Vicenç" pel nucli.

8. Contrast d'aquest primer document amb el conjunt de persones que, d'una manera o altra, han participat en la seva elaboració.
9. Contrast i debat en el si del CERC per tal de veure el resultats amb la visió àmplia de territori i d'acord amb les mirades més contemporànies de les polítiques culturals.
10. Redacció final del Pla estratègic de cultura de Sant Vicenç de Torelló.

El conjunt del pla s'ha elaborat entre novembre de 2024 i juny de 2025.

4. La cultura en l'entorn rural

Per començar a definir una política cultural en un municipi cal identificar quins elements del seu context la condicionen. En el cas de Sant Vicenç de Torelló hi ha un factor que ho condiciona tot: es tracta d'un municipi poc poblat dividit en tres nuclis que redueixen encara més la dimensió de cadascun d'ells. S'ha escrit molt sobre la cultura en pobles petits, sovint en entorns naturals i rurals. Aquestes consideracions a continuació es basen en l'experiència observada, les aportacions concretes de persones del municipi i d'autor/es que han aprofundit en el tema i que es poden consultar a l'apartat Lectures recomanades.

Unes consideracions prèvies abans de parlar de la cultura en el món rural:

- ⇒ El món rural actual ja no és el mateix que el de fa unes quantes dècades. El mateix sistema productiu ha canviat i, per tant, les formes de vida també. Cal defugir d'una idealització del món rural que el percep com un espai simbòlic de record d'una identitat i d'unes tradicions que ja ni existeixen com abans ni tornaran a ser allò que foren.
- ⇒ De la mateixa manera, acceptant que hi ha uns trets comuns i compartits, el medi rural no és una realitat uniforme i estàtica. Presenta diferències històriques, geogràfiques, sociodemogràfiques i econòmiques, configurant identitats pròpies en cada cas que evolucionen a la seva manera.
- ⇒ Un mateix territori pot variar amb els anys, passant de ser agrícola a industrial (les colònies fabrils al llarg dels rius en el segle XIX, els moderns polígons industrials, o la instal·lació d'una gran indústria més recentment) i posteriorment residencial (habitatge més assequible per a gent que treballa arreu) o turístic. O conviure amb les diferents realitats a la vegada.
- ⇒ L'impacte de l'actualitat ha portat sovint a un format híbrid rural-urbà on conviuen entorns i formats rurals amb continguts i hàbits urbans de manera harmònica i natural. La gent jove del món rural s'assembla més a la gent jove urbana en mentalitat, hàbits i costums que als seus avantpassats.
- ⇒ Un dels canvis més notable esdevingut en el medi rural és el rol molt més capdavanter i visible de la dona, defugint la funció vinculada a la llar o a les feines més manufactureres a la fàbrica per assolir un estatus més igualitari en aquesta nova dimensió rural.
- ⇒ Contràriament a altres realitats del món rural enteses com a poblacions remotes, aïllades i distants entre elles, en el cas d'Osona en particular i de gran part de Catalunya en general, els municipis, tot i ser petits en població, es troben relativament a prop d'altres municipis també petits o de capitals de comarca més poblades i amb una vasta gama de serveis, entre altres, culturals. Per tant es pot parlar de territoris que poden compartir dinàmiques culturals, equipaments, serveis, programacions, professionals, públics, comunicació, etc. La millora de les vies i mitjans de comunicació facilita la mobilitat, de manera assimilable a la gent que es desplaça en un entorn plenament urbà. Això porta la gent a assumir i entendre una dimensió de territori àmplia i supramunicipal, com és el cas que ens ocupa. És el cas de Sant Vicenç de Torelló, com es veurà més endavant, amb un terme municipal molt petit i encaixat entre Torelló i Sant Pere de Torelló (dels quals, a més, històricament en va formar part). Com també es veurà més endavant, Torelló sobretot, però també Vic i altres municipis exerceixen de pol d'atracció pel que fa al comerç, serveis de salut, educació, lleure, etc.

- ⇒ Darrerament està fent eclosió un nou paradigma de societat rural, de la mà d'agents joves, amb formació, consciència i motivació per canviar les coses, allunyats dels formats estereotipats de governança més propis d'entorns urbans i amb una visió holística del món agropecuari, l'entorn, la sostenibilitat, les formes de vida i el paper de la cultura i la memòria molt especialment.

Si es vol concretar més en els condicionants que defineixen el món rural d'entrada s'assenyalen alguns aspectes amb els quals Sant Vicenç de Torelló s'hi identifica:

El territori i la població

- ⇒ Pobles amb poca població, segmentada en aquest cas en tres nuclis i un entorn rural dispers o disseminat.
- ⇒ Certa proximitat, segons com es viu i es veu entre la percepció i la realitat, de nuclis de població més grans que fan de referents (Torelló, Vic, etc.)
- ⇒ Població resident encara més baixa que allò que indica el padró o les estadístiques. Algunes persones, en particular la població jove, resideix fora del municipi els dies feiners per motiu d'estudis o de feina i torna casa només els caps de setmana.
- ⇒ Per tant, la població que passa realment tota la setmana al municipi sol ser sovint més reduïda en nombre i envellida en edat.
- ⇒ Alguns municipis veuen multiplicada la població els caps de setmana i l'estiu per l'efecte de les segones residències.
- ⇒ Altres municipis veuen incrementada la presència, no residencial, de persones per efecte del turisme, els dies feiners i especialment els caps de setmana i l'estiu. És el cas, sobretot, de Borgonyà.
- ⇒ De manera molt general es donen dos fenòmens complementaris: un cert despoblament sobretot de gent jove que acaba trobant més oportunitats de vida, treball i lleure generalment en municipis més grans, i l'arribada de nous habitants amb perfils diferents (persones, algunes d'elles artistes o jubilades, que busquen un entorn de vida tranquil i de qualitat ambiental, persones que busquen un habitatge assequible si es dona el cas però solen treballar i fer vida arreu, etc.). Segons quina tendència prevalgui (despoblament o arribada, la població) canviarà en nombre i perfil, i per tant, també ho hauran de fer les polítiques culturals.

Els ajuntaments i l'acció cultural

- ⇒ Els ajuntaments solen tenir pocs recursos per contractar un/a tècnic/a de cultura. Sovint els càrrecs electes (regidoria de Cultura o directament des d'Alcaldia) són qui organitza la cultura en el dia a dia.
- ⇒ Gran part de l'acció cultural es recolza sobre les entitats culturals que sovint els costa trobar relleu generacional.

- ⇒ La majoria de l'acció cultural es centra en la celebració del cicle festiu i de la cultura tradicional i popular.
- ⇒ Alguns pobles petits acullen un festival l'any que sol tenir suport de les administracions supramunicipals (Diputació de Barcelona o Generalitat de Catalunya).
- ⇒ Preval, amb excepcions, un tipus d'equipament cultural de caire polivalent que acaba acollint activitats de tot tipus, de part de tothom i per a tots els públics. Són espais d'intersecció cultural o compartida amb altres usos degut, bàsicament a la dificultat de dotar-se d'espais específics per a la pràctica i el gaudi de cadascuna de les arts. En alguns casos, les activitats que requereixen més espai se solen dur a terme en pavellons esportius, esglésies, carrers, places, etc. Finalment, la població sol gaudir de la programació que realitzen equipaments d'arreu amb voluntat d'acció supramunicipal. Les facilitats i els hàbits de mobilitat ho afavoreixen.
- ⇒ Els pressupostos dedicats a la cultura són baixos i dificulten la contractació d'activitats artístiques a preu de mercat (obres de teatre, concerts de música, etc.). El suport institucional extern (Diputació de Barcelona i Generalitat de Catalunya) permet resoldre aspectes més infraestructurals: equipaments, dotacions tècniques, manteniment i renovacions, millora de l'accessibilitat i el confort, condicionament d'espais, adequació a la normativa, etc.
- ⇒ El paper dels consells comarcals, molt particularment el d'Osona, és molt limitat i en aquest cas no constitueix ni un referent, ni un suport ni tant sols un aliat pel que fa a les polítiques culturals. Ha desistit, així, del seu paper relligador d'un territori com ho és la comarca d'Osona, centrant els seus limitats esforços en el manteniment i la gestió d'un únic equipament patrimonial (monestir de Sant Pere de Casserres).
- ⇒ No s'acostuma a explorar la implicació del possible teixit industrial en el mecenatge de la vida cultural. Com a molt el comerç de proximitat s'implica en el finançament d'alguna festa local.
- ⇒ La comunicació es fa per mitjans molt domèstics: bàsicament grups de WhatsApp, i alguna altra xarxa social.

A Sant Vicenç de Torelló es donen pràcticament, en més o menys mesura, totes aquestes circumstàncies. Si es matisa algun aspecte es pot afegir:

- ⇒ La riquesa natural i patrimonial del seu entorn supramunicipal, la qual cosa comporta una apreciació sentida de disposar de qualitat de vida i de la necessitat de preservar-la.
- ⇒ La dualitat percebuda, sobretot entre els nuclis de Borgonyà i Sant Vicenç que fa que la distància quilomètrica real (molt poca) sigui viscuda com un impediment per a certes col·laboracions, especialment pel que fa als usos del Teatre Casino. Això genera entre la població del nucli de Sant Vicenç la necessitat i la demanda de comptar amb un espai escènic propi quan es compta amb el de Borgonyà a molts pocs quilòmetres.

- ⇒ La resposta de la població, com a públic receptor o usuari de l'oferta cultural municipal i de les entitats sol ser gran en percentatge si es compara amb altres dimensions poblacionals.
- ⇒ La dificultat de disponibilitat d'habitatge a preus assequibles que puguin retenir el jovent de marxar o atraure nova població és un dels grans reptes de Sant Vicenç de Torelló.

Existeix un llindar de sostenibilitat cultural?

Alguns autors (Font i altres) han estudiat per sota de quants habitants un municipi deixa de ser sostenible i situen aquesta xifra en aproximadament unes 500 persones. Xifra a la qual no arriben dos dels nuclis de Sant Vicenç de Torelló. Fent un paral·lelisme, es pot parlar d'un *llindar de sostenibilitat cultural*, per sota del qual es fa molt complicat sostenir uns serveis culturals bàsics? Segurament, si es refereix a equipaments i accions, es pot entendre que així és. Però un territori, per petit o poc poblat que sigui, és molt més que tot això. Té una memòria, una història, unes tradicions, uns costums, un cicle festiu propi, un entorn natural, sovint un patrimoni arquitectònic i molt més que va més enllà de serveis concrets. Per tant, sempre hi ha la possibilitat d'emprendre una certa iniciativa cultural. Una segona resposta a la pregunta és que en entorns amb altres municipis relativament a prop, cal pensar en clau de territori global i dimensionar les necessitats i l'oferta cultural en una dimensió supramunicipal (on no s'hi arriba des del propi municipi, s'hi arriba ajuntant esforços i compartint espais, programacions, recursos, etc.).

5. Sant Vicenç de Torelló, territori i societat

5.1 El territori

Sant Vicenç de Torelló és un municipi del centre-nord de la comarca d'Osona, situat entre dos rius, el Ter i el Ges, formant part de la Vall del Ges conjuntament amb Torelló i Sant Pere de Torelló entre els quals està literalment encaixat. El medi natural i rural tenen molta importància en tota la vall. El paisatge es dibuixa amb camps de conreus i prats de pastura, amb ermites, masies i castells. Tot i així, la zona sol tenir un caràcter marcadament industrial.

El municipi s'estructura en tres nuclis de població: Sant Vicenç, Vila-seca i Borgonyà. El seu terme municipal és molt petit, 7,04 km² quan la mitjana dels 42 municipis osonencs és de 29,65 km².

Històricament formava un sol terme civil amb Torelló i Sant Pere de Torelló de qui es va independitzar als anys 1630 i 1806 respectivament. D'ençà han mantingut estrets lligams de cooperació entre ells basats també en la identitat i proximitat geogràfica. Internament, els tres nuclis descrits estan molt propers els uns dels altres. Fins aproximadament els anys 1855-1860 el municipi es deia Lloriana de Ter, quan va canviar pel nom actual. En l'imaginari col·lectiu encara roman amb força el nom antic del terme i algunes institucions l'han adoptat formalment.

Tradicionalment s'ha tractat d'un poble agricultor i ramader. Posteriorment, al segle XIX, el municipi va anar esdevenint industrial com va passar a altres municipis de la conca del Ter, establint colònies fabrils al llarg dels rius. És el cas, sobretot, de la colònia de Borgonyà, declarada bé cultural d'interès nacional (BCIN) en la categoria de conjunt històric, i també de Vila-seca, esdevenint tots dos el model força habitual al llarg dels rius catalans de colònies fabrils amb tots els serveis disponibles per a qui hi treballava: estació de tren, habitatge, escola, metge, economat, església, teatre i fins i tot la seva pròpia moneda. La reducció i tancament de l'activitat fabril ha canviat la fesomia social del municipi. Avui en dia segueix mantenint una part d'activitat agrària, queden encara algunes indústries i ha esdevingut municipi residencial de persones que treballen a municipis propers. El conjunt del municipi genera un volum molt baix d'habitatge assequible, la qual cosa dificulta l'emancipació del jovent o l'arribada de persones amb pocs recursos. Només Vila-seca ha rehabilitat uns edificis amb voluntat de fer habitatge assequible que genera força rotació d'una població relativament poc arrelada al municipi.

Cal esmentar el caràcter de recepció de turisme centrat sobretot a Borgonyà. L'arribada constant i creixent de visitants pot ser un factor disruptiu de la tranquil·litat que es respira a Borgonyà. Serà un repte trobar l'equilibri entre l'arribada de persones interessades en conèixer la riquesa patrimonial local i la població local que pot viure aquesta arribada en clau d'invasió turística.

Actualment Sant Vicenç de Torelló és un municipi amb una bona connexió de mobilitat amb la resta de la comarca i del país. Això permet pensar un pla amb una visió supramunicipal que aporta un enriquiment cultural a la població del conjunt del municipi per la proximitat i facilitat d'accés de l'oferta cultural d'altres localitats properes. De la mateixa manera allò que es faci a Sant Vicenç de Torelló és susceptible d'atraure públic d'arreu del nord de la comarca i de més enllà.

Aquesta facilitat de mobilitat es manifesta en les tres dimensions principals:

- ⇒ La C-17 que connecta el municipi amb Vic, Granollers i Barcelona cap al sud i amb Ripoll i més enllà cap al nord. La carretera BV-5224 connecta el municipi amb Sant Pere de Torelló.
- ⇒ La connexió ferroviària de la R3, amb estació a Borgonyà, a mig camí entre Vic i Ripoll i amb nou trens diaris en cada sentit. Permet també anar a Barcelona en menys de dues hores.
- ⇒ La xarxa d'autobús que connecta el municipi amb Vic, Manlleu i Torelló.

En una dimensió més local cal esmentar la xarxa de carril bici existent i en projecte per connectar els diferents nuclis, molt especialment Vila-seca i Sant Vicenç.

Imatge 1. Mapa de Sant Vicenç de Torelló

Font: Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya

5.2 La població

La definició d'una política cultural necessita partir d'un bon coneixement de la població que la genera o a qui s'adreça, segons sigui el cas. L'estadística i les percepcions viscudes i expressades es complementen a l'hora de fer una radiografia d'una societat.

Sant Vicenç de Torelló té un total de 2.090 habitants² distribuïts en tres nuclis de població: Sant Vicenç (1.719 habitants aprox.), Borgonyà (360 habitants aprox.) i Vila-seca (115 habitants aprox.). Es tracta per tant d'un municipi i d'uns nuclis poc poblats. Els darrers anys el conjunt del municipi ha viscut un estancament de població al voltant dels 2.070 habitants (2021, 2.074 hab.; 2022, 2.076 hab.; 2023, 2.071 hab.). L'any 2024, en canvi, hi ha hagut un increment de 19 persones, fins arribar a les 2.090, pràcticament l'1% del cens de l'any anterior, lleugerament per sota de l'increment general de la comarca d'Osona, al voltant de l'1,7%, però per sobre de molts petits municipis de la comarca que perden població.

En canvi, donat que el terme municipal és molt petit, la densitat de població més que duplica el valor comarcal: 296,9 hab./km² quan la mitjana osonenca és de 134,5 hab./km².

Taula 1. Població

Municipi	Superfície (km ²)	Habitants	Densitat població (hab./km ²)
Sant Vicenç de Torelló	7,04	2.090	296,9
Osona (mitjana 42 municipis)	29,65	3.988	134,5

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'IDESCAT

En entorns rurals sol haver-hi una diferència entre les dades estadístiques i la població real. D'una banda una xifra significativa de gent jove està empadronada al municipi, però resideix durant els dies feiners en un altre indret per raons sobretot d'estudi i també de feina. En canvi, hi ha una petita població de caps de setmana i estiuejant, bàsicament a Borgonyà, que només resideix els dies no feiners. Aquest doble fenomen és completament irregular al llarg del temps, tot i que la tendència general es manté, la qual cosa fa que no es disposi de dades concretes que ho reflecteixin. Això comporta que tant l'Ajuntament com les entitats solen concentrar la seva programació cultural els caps de setmana i l'estiu.

Si es fa una primera mirada al conjunt de la població, d'entrada es constata un gran equilibri de la població per sexes, un fet que es manté en el conjunt de les dades estadístiques disponibles.

Taula 2. Població per sexes

	Dones	Dones (%)	Homes	Homes (%)
Sant Vicenç de Torelló	1.050	50,2	1.040	49,8
Osona	81.366	49,6	82.640	50,4
Catalunya	4.068.533	50,8	3.943.698	49,2

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'IDESCAT

² La procedència de les dades: quan no s'indica el contrari, corresponen a l'Idescat (Institut d'Estadística de Catalunya) i a l'any 2024. Per a alguns paràmetres, l'Idescat no disposa de dades comarcals per Osona a conseqüència dels canvis en la divisió territorial de Catalunya l'any 2023. Els resultats han estat convenientment arrodonits i es mostren amb un sol decimal. Per aquesta raó algun total pot no coincidir amb la suma de la seva desagregació.

Si es mira la població per grups d'edat destaca un relatiu desequilibri creixent en el temps entre la població menor de 15 anys i la gent que supera els 64 anys, molt en la línia dels valors a escala comarcal i nacional. Hi ha més gent gran que infants. A més, la realitat social, expressada des de l'Ajuntament, indica que en el dia a dia, una part significativa de la població més jove no resideix efectivament al municipi, si més no els dies feiners, perquè està estudiant o treballant fora del municipi. Això comporta, una presència proporcional efectiva de gent gran o molt gran superior a la indicada per les estadístiques.

Taula 3. Població per edats

	0 – 14 (%)	15 – 29 (%)	30 – 64 (%)	65 – 84 (%)	85 i més (%)
Sant Vicenç de Torelló	14,5	16,1	49,7	15,8	3,9
Osona	15,0	16,5	49,8	15,8	3,0
Catalunya	13,7	16,2	50,6	16,4	3,2

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

Una de les dificultats que els municipis petits i d'entorn rural tenen per mantenir el jovent rau en la molt limitada oferta de feina i d'habitatge assequible. Això genera un despoblament progressiu de la gent més jove que es veu compensat amb l'arribada de gent gran que busca una millor qualitat de vida i que sí que pot pagar lloguers o comprar un habitatge a preus més elevats. El resultat és un progressiu envelliment general i efectiu de la població resident. Arran d'això, tant l'Ajuntament com les pròpies entitats culturals es veuen empeses a programar per a un públic adult i gran. Una accentuació d'aquesta poca programació per a gent jove és que busca ofertes de lleure i cultura fora de municipi, particularment a Torelló i Vic.

Un altre efecte de l'envelliment de la població és la dificultat que tenen les associacions culturals per aconseguir un relleu generacional de les persones que n'estan al capdavant. Aquest marcat envelliment de la població pot ser la causa d'una determinada orientació de les polítiques culturals enfocades cap a aquest públic.

Si s'analitza el lloc de naixement de la població, es pot constatar que a Sant Vicenç de Torelló destaca àmpliament la població nascuda a Catalunya, amb uns índex molt baixos de població nascuda a la resta de l'Estat i a l'estranger, si es compara amb valors més generals. Segons les dades de l'Observatori Socioeconòmic d'Osona³, a la comarca la població estrangera es concentra sobretot en municipis de més de 10.000 habitants com Vic (29,4%) i Manlleu (25,0%). Aquesta diferència d'origen de la població és un dels trets diferencials més marcats de Sant Vicenç de Torelló, si es compara amb el seu entorn territorial.

Taula 4. Població per lloc de naixement

	Catalunya (%)	Resta de l'Estat (%)	Estranger(%)
Sant Vicenç de Torelló	86,2	6,3	7,5
Osona	70,6	7,9	21,5
Catalunya	62,2	14,0	23,8

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

Una possible conseqüència d'aquests indicadors pot comportar una programació molt viscuda sobre el cicle festiu i les activitats més tradicionals, sense deixar de banda, però, una visió oberta al món i inclusiva de les poblacions vingudes d'arreu.

En una política cultural és important conèixer el nivell de formació assolit perquè sol condicionar el nivell d'inquietuds, de pràctiques i de consum cultural.

³ Observatori Socioeconòmic d'Osona:

https://observatorisocioeconomicosona.cat/index.php?seccio=seccio&tag=infografia_estrangers

Amb dades de 2022, les últimes disponibles, destaca l'elevat nivell de formació assolida amb uns índex de persones majors de 15 anys amb titulació superior en la línia o per sobre de nuclis o societats més urbanes com Vic, Manlleu, Torelló o el conjunt de Catalunya.

Taula 5. Població per nivell d'estudis

Municipi	Educació primària o inferior (%)	Primera etapa d'educació secundària (%)	Segona etapa d'educació secundària (%)	Educació superior (%)
Sant Vicenç de Torelló	12,5	29,9	22,9	34,6
Osona	-	-	-	-
Catalunya	14,0	27,9	23,4	34,7

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

Actualment a Sant Vicenç de Torelló hi ha una escola d'infantil i primària (Escola Lloriana) i una llar d'infants (Els Gallarets). Per a la secundària, els centres més a prop i utilitzats són l'Institut Cirviànum de Torelló (amb un batxillerat d'arts plàstiques i un altre d'arts escèniques) i l'Institut Escola Josep Maria Xandri de Sant Pere de Torelló (amb el projecte "Artista a l'aula").

Una possible conseqüència sobre la programació i comunicació és un cert nivell d'inquietuds i pràctiques culturals més exigents.

Igualment, el coneixement del català pot orientar i condicionar les polítiques culturals. Amb dades de 2011, última vegada que consta aquesta informació a l'Idescat, i sobre la població de 2 anys o més, es pot dir clarament que la població de Sant Vicenç de Torelló tenia un ampli coneixement de la llengua catalana.

Taula 6. Població per coneixement del català

Municipi	Entén	Sap parlar	Sap llegir	Sap escriure	No l'entén
S. Vicenç T.	99,2 %	96,1 %	94,5 %	81,4 %	-
Osona	-	-	-	-	-
Catalunya	95,1 %	73,2 %	78,7 %	55,7 %	4,9 %

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

Si se suma el lloc de naixement, el nivell d'estudis i el coneixement del català, es detecta un gruix de públic molt centrat en una oferta cultural molt lligada a la cultura tradicional i popular, a les arts expressades en català i procliu a una comunicació en la mateixa llengua.

Les dades de la població per situació laboral i sectors d'ocupació ajuden a entendre el perfil socioeconòmic de la gent que viu al municipi. Amb dades de 2022 i sobre la població de 16 anys i més, destaca el baix nombre relatiu de persones inactives (pensionista per invalidesa o per jubilació, estudiants i altres situacions) clarament per sota dels valors nacionals, 43,6% de la població de més de 16 anys consta com inactiva a Catalunya. Igualment el valor de persones ocupades, 92,7% de la població de més de 16 anys, és més elevat que a Catalunya que és de 90,1%. Per tant, de l'alt valor relatiu de les persones que estan en actiu, una gran majoria treballen i l'atur assoleix percentatges baixos.

Taules 7 i 8. Població per situació laboral

Municipi	Activa (%)	Inactiva (%)
Sant Vicenç de Torelló	61,7	38,3
Osona	-	-
Catalunya	56,4	43,6

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

Municipi	Ocupada (%)	Desocupada (%)	Total activa (persones)
Sant Vicenç de Torelló	92,7	7,3	1.081
Osona	-	-	-
Catalunya	90,1	9,9	3.698.834

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

Si ens fixem en la població per sectors de cotització al règim general de la Seguretat Social (dades de desembre de 2024), s'observa una predominança molt elevada de la gent que treballa a la indústria, especialment si es compara amb els valors comarcals i sobretot nacionals on destaquen les persones que treballen en els serveis. La cotització de les persones autònomes, més centrades en els serveis no fa variar la tendència de Sant Vicenç de Torelló i accentua encara més els valors osonencs. Aquests valors són els que diferencien més el perfil sociodemogràfic del municipi en relació amb la de la resta del país.

Taula 9. Població per sectors de cotització

Municipi	Agricultura (%)	Indústria (%)	Construcció (%)	Serveis (%)	Total (persones)
S. Vicenç de Torelló	0,6	80,5	1,8	17,7	820
Osona	1,6	34,8	4,4	59,1	62.580
Catalunya	0,3	15,0	5,1	79,6	3.108.760

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

En la línia de conèixer millor el perfil socioeconòmic de la població, hi ha una variable molt significativa. El nivell de renda familiar disponible per habitant mesura la riquesa en termes econòmics i permet contextualitzar el resultat en el conjunt de Catalunya. En el cas de Sant Vicenç de Torelló (dades de 2021), es situa lleugerament per sobre del nivell nacional, tot i que amb un sostingut descens en relació als anys anteriors quan havia estat més per sobre encara. L'any 2018 va assolir el seu màxim relatiu situant-se a un nivell de 122 en relació al nivell 100 del país.

El nivell imposable per declarant es centra només en la gent subjecte a la declaració anual de la renda i mostra, amb valors de 2022, que Sant Vicenç de Torelló està per sota del valor nacional, de 27.269€ per declarant.

Taula 10. Població per nivell de renda familiar disponible

Municipi	Renda disponible per habitant	Índex Catalunya=100	Renda imposable per declarant
Sant Vicenç de Torelló	19.138 €	104,3	25.591 €
Osona	-	-	-
Catalunya	18.356 €	100,0	27.269 €

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

Síntesi territorial i sociodemogràfica

D'acord amb les dades disponibles, la població de Sant Vicenç de Torelló viu en un terme municipal molt petit en extensió, amb poca població i distribuït en tres nuclis molt propers i ben comunicats entre ells (Sant Vicenç, Borgonyà i Vila-seca), amb una elevada densitat de població i molt pròxims a Torelló i a Sant Pere de Torelló, exercint el primer de pol d'atracció, juntament amb Vic.

Quant al perfil sociodemogràfic, la població és equilibrada en sexes, una mica envellida (65 anys i més) i amb uns índexs feblement equilibrats de població infantil (0-14 anys), una baixa presència real de joves durant els dies feiners, majoritàriament nascuda a Catalunya, uns alts nivells d'educació assolits, un elevat coneixement de la llengua catalana, un baix percentatge relatiu de persones inactives, un elevat nivell d'ocupació entre la població activa, una gran majoria de persones treballant a la indústria i uns nivells de renda per persona declarant lleugerament per sota de la mitjana nacional, però per sobre si es calcula per habitant.

6. Sant Vicenç de Torelló, la dimensió cultural

Per conèixer la realitat cultural d'un municipi cal analitzar l'actuació de cadascun dels actors que hi intervenen, ja sigui des dels àmbits públic, associatiu o privat. Tots ells desenvolupen serveis, programes i projectes en espais i equipaments o a l'espai públic i natural.

6.1 Ajuntament

L'Ajuntament és l'agent facilitador de la cultura al municipi: és qui formalment programa una part important de les accions a dur a terme, però és també qui fomenta, mitjançant subvencions i ajudes, l'acció dels altres agents, sobretot associacions, grups artístics i altres col·lectius organitzats amb els quals manté una relació de proximitat constant, intensa, fluïda i productiva. Val a dir que les entitats també busquen els mecanismes per dotar-se de recursos i reduir la dependència econòmica envers l'Ajuntament

Un exemple clar de la motivació i l'interès que l'Ajuntament de Sant Vicenç de Torelló mostra envers la vida cultural del municipi és, precisament, la voluntat d'endegar aquest pla estratègic de cultura. L'Ajuntament també mostra un interès especial per la població jove.

L'actual consistori està format per 11 càrrecs electes, dels quals sis regidores i regidors són de la candidatura Sumem–Acord Municipal, que ostenta l'alcaldia i la Regidoria de Cultura. Les altres cinc persones electes, a l'oposició, pertanyen al grup Acord SVT (CM). Així, l'equip de govern treballa amb l'estabilitat que genera disposar de majoria absoluta.

Actualment no es disposa de Pla d'Acció Municipal o de Pla de Mandat.

La relació de l'Ajuntament amb els consistoris del seu entorn és correcta i de cooperació en termes generals, però no es tradueix en accions culturals compartides.

Recursos humans

L'Ajuntament s'ha dotat d'una dinamitzadora juvenil a mitja jornada que també assumeix puntualment funcions de cultura i de participació ciutadana, però no disposa d'una persona dedicada exclusivament a la gestió cultural. Aquesta funció recau en el regidor de Cultura i en l'Alcalde. Hi ha previsió d'incrementar la dedicació horària de la dinamitzadora juvenil perquè pugui augmentar la seva funció en l'àmbit cultural.

Equipaments

Per valorar la realitat de Sant Vicenç de Torelló en quant als equipaments municipals de què disposa, es tindrà com a referent el **Pla d'equipaments culturals de Catalunya (PECCat)** que va impulsar el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya el 2010 i que representa un exercici de planificació dels espais culturals municipals, basat en les dotacions que hauria de tenir cada localitat d'acord amb el seu nombre d'habitants. Tot i que comprèn els anys 2010 a 2020, en espera d'actualització, segueix servint de referència avui en dia.

Per a un municipi de menys de 3.000 habitants —el PECCat no contempla l'existència diferenciada de nuclis segregats de població— s'estipula la necessitat de comptar amb un Equipament polivalent cultural i comunitari (EPCC).

En síntesi i sempre segons el PECCat, la concepció d'aquests equipaments polivalents culturals i comunitaris (EPCC) se sustenta en els criteris bàsics següents:

- Es tracta d'espais comunitaris altament polivalents.
- Tenen dos vessants d'actuació prioritaris, i funcionen en espais específics, compartits o complementaris:
  - com a espais d'accés a la informació i al coneixement (espais tipus biblioaccés, telecentre o d'altres modalitats que puguin desenvolupar funcions similars);
  - i com a espais comunitaris de trobada i lleure (centre cívic-sala polivalent).
- Poden funcionar sense dotació de personal amb perfil tècnic especialitzat.
- No exigeixen programacions regulars ni oferta d'activitats continuada, però sí uns mínims de dies i hores d'obertura setmanals.
- Són de titularitat pública, però la gestió es pot orientar preferentment a la concertació amb col·lectius organitzats del teixit social local.

Pel que fa a les dimensions en superfície, la modalitat més bàsica està en els 325 m² de superfície construïda o en els 250 m² de superfície útil neta, dels quals 100 m² corresponen a la sala polivalent pròpiament dita.

Contrastant amb la realitat del municipi, Sant Vicenç de Torelló disposa, de manera general d'un conjunt d'equipaments culturals distribuïts en els tres nuclis. En poblacions petites, els equipaments solen ser molt polivalents entre sectors. Són espais on es combina la cultura, l'acció social, el lleure, les activitats per a joves, les educatives, les esportives i altres. A continuació es presenten tots ells:

- ⇒ Sant Vicenç disposa del Pavelló municipal com a gran espai d'esdeveniments i punt molt polivalent, el Punt jove i espai de lectura, el Casal de "Santvi" (bar de l'antic teatre que fa d'espai informal d'entitats), el Casal de la Gent Gran situat a sota del consultori mèdic i l'Aula de cultura situada als baixos de la Sala de plens de l'edifici de l'Ajuntament. La funció principal de tots ells és acollir i promoure activitats molt diverses a càrrec de les entitats del poble o a iniciativa del propi ajuntament.
- ⇒ L'Arxiu municipal, ubicat a Sant Vicenç però amb una clara dimensió de conjunt de territori, té un important fons històric de procedència tant pública com privada. Per a la seva gestió rep una ajuda de la Diputació de Barcelona i forma part de la Xarxa d'Arxius Municipals promoguda per aquesta institució des de l'any 2007.
- ⇒ Borgonyà disposa del Teatre Casino originàriament de la fàbrica tèxtil Fabra i Coats i actualment de propietat municipal i restaurat amb ajuts de la Generalitat de Catalunya. Té un espai escènic i dotació per projectar cinema, amb un projector històric Ossa restaurat. El Teatre Casino té un aforament d'unes 240 localitats amb cadires mòbils. Actualment necessita una operació de millora de l'espai: terra, cadires, escenari, etc. L'espai també disposa d'un buc o estudi d'enregistrament musical. El Teatre Casino va ser fins al final del segle XX un espai molt viscut, sentit i apreciat per part de la població que vivia i treballava a la colònia industrial⁴. Encara avui dia és un equipament que la població de Borgonyà sent i utilitza freqüentment. És on s'hi fa teatre, concerts, Pastorets, celebracions de la Festa Major i altres activitats socioculturals.

---

⁴ El 1890 l'empresa Fabra i Coats, de capital català i escocès, va construir una fàbrica de filatures (al costat del riu Ter i una estació de ferrocarril de la línia Barcelona-Puigcerdà) i va crear una colònia de petits habitatges unifamiliars al seu voltant juntament amb una església, un economat, escoles, instal·lacions esportives i altres serveis. A causa del origen britànic de l'empresa, la població es coneixia també com el poble dels anglesos (o dels *inglesos*). La fàbrica va tancar les seves portes definitivament el 1999.

Borgonyà també té la Casa del Metge, actualment Centre d'interpretació de la colònia de Borgonyà i l'antiga Casa Cuna, actual Casal cultural com a espai polivalent. És un lloc de trobada de la gent gran (bar i dues sales petites), el qual acull l'Associació de veïns i és punt juvenil, on es programen xerrades, reunions, etc. En una de les naus industrials hi ha un espai dels carrossaires on en els mesos anteriors al Carnaval de Torelló s'hi construeixen fins a tres carrosses de grans dimensions i format artístic, un dels espais més singular del conjunt del municipi.

⇒ Vila-seca disposa de la Torre de les Monges també coneguda com a Torre d'en Frederic Marçet, antiga escola de la colònia de Vila-seca rehabilitada el 2007 amb ajuda de la Generalitat de Catalunya i amb funcions de casal cultural o centre cívic. El centre disposa d'un petit espai escènic, espais de trobada o treball i d'un pati o jardí on s'hi duen a terme activitats, sobretot a l'estiu.

Altres espais disponibles tots ells al nucli de Sant Vicenç, són l'escola, l'església, la sala de plens i d'altres espais multifuncionals que s'han fet seus les entitats locals disposant d'una clau electrònica d'accés.

Sant Vicenç compta amb parada del Bibliobús Guillerries, els dilluns, amb una freqüència quinzenal. El Bibliobús Guillerries, en funcionament des de l'any 1997, és un dels 12 bibliobusos de la Xarxa de Biblioteques Municipals (XBM) que garanteixen l'equilibri territorial en l'accés al servei de lectura pública i que segons el Mapa de lectura pública de Catalunya en relació a l'àmbit comarcal són especialment adequats per atendre municipis de menys de 3.000 habitants que no compten amb servei de lectura pública estable. La Llei 4/1993, de 18 de març, del sistema bibliotecari de Catalunya, només preveu una biblioteca en municipis a partir de 5.000 habitants. La biblioteca més propera es la de Segimon Serrallonga a Torelló.

Es pot constatar que globalment els tres nuclis del municipi disposen d'un parc d'equipaments culturals prou acceptable, sobretot en nombre. Aquesta observació cal acompanya-la, però, d'una observació sobre la millora d'alguns dels espais per fer-los més adequats a l'acció cultural i atractius pels públics.

Si es contrasta la realitat de Sant Vicenç de Torelló i els estàndards que marca el PECCat es pot comprovar l'adequació de la dotació del conjunt del municipi:

Taula 11. Comparativa d'equipaments culturals PECCat i Sant Vicenç de Torelló

Estàndards del PECCat < 3000 hab.	Equipaments de Sant Vicenç de Torelló
Equipament polivalent cultural i comunitari (EPCC)	<p><u>Sant Vicenç</u> Aula cultural polivalent Casal de "Santvi" (bar de l'antic teatre) Pavelló</p> <p><u>Borgonyà:</u> Teatre de 240 localitats Centre d'interpretació Casa del Metge Casal cultural Casa Cuna Naus per a 3 colles carrossaires</p> <p><u>Vila-seca</u> Equipament polivalent cultural i comunitari Torra de les Monges amb un petit teatre</p> <p>1 Bibliobús Guillerries</p>
	<p style="text-align: center;">Espais d'ús cultural ocasional</p> <p>Església romànica de Sant Vicenç originàriament del segle XI Punt Jove a Sant Vicenç Casal de la Gent Gran a Sant Vicenç Escola Lloriana a Sant Vicenç Sala de plens a Sant Vicenç</p>

En el cas de Sant Vicenç de Torelló cal afegir el factor dels tres nuclis que comporta una major necessitat, per tant de dotació, en nombre d'espais.

La simple comparativa entre estàndards i realitat indica que el conjunt del municipi està plenament dotat d'equipaments culturals, tant en nombre d'espais com en la seva superfície i especificació. On cal posar l'accent, per entendre millor les percepcions i demandes ciutadanes, és en la distribució o localització d'aquests espais. El gran equipament cultural del municipi, el Teatre Casino, es troba en el nucli de Borgonyà. Això comporta una certa distància, més percebuda que real, per part de la població del nucli de Sant Vicenç, que desitjarien disposar d'un espai escènic propi. Un fet agreujat per l'existència d'un teatre al nucli, el Teatre del Casal, que va ser enderrocat l'any 2011 degut al seu mal estat de conservació i després de portar 20 anys tancat.

El municipi no disposa d'espai d'entitats com a tal perquè no li fa falta. Les entitats es troben, si cal, al Casal municipal de Santvi, de titularitat municipal i de gestió privada mitjançant concessió, del qual només queda el bar (el teatre adjacent es va demolir), i al Teatre Casino de Borgonyà.

Pel que fa als espais patrimonials, el Museu del Ter situat a Manlleu organitza fins a 4.000 visites organitzades anuals a la colònia de Borgonyà. L'antiga Casa del Metge és avui el centre d'acollida o interpretació de la visita a la colònia fabril. Aquest fenomen genera el debat entre la voluntat de rebre visitants i mostrar el seu patrimoni, i no voler acabar sent un parc temàtic generador de molèsties pels seus habitants. Una part de la documentació històrica vinculada a la colònia de Borgonyà es troba al Centre de Documentació del Museu del Ter, a Manlleu. L'altre espai patrimonial, també receptor de visitants, és l'església romànica de Sant Vicenç de Torelló, originàriament del segle XI.

Recursos econòmics

El pressupost de cultura ha variat entre els 163.969€ de 2020, any de la pandèmia amb els ajustaments i la poca despesa que hi va haver i els 183.477€ de 2023, passant per quantitats superiors entremig, 219.814€ l'any 2021. Val a dir que el 2020 i el 2021 el percentatge del pressupost de cultura del municipi en relació al total de l'Ajuntament estava per sobre del de la mitjana de municipis de fins a 5.000 habitants de la província de Barcelona. En canvi, l'any 2022 i clarament el 2023, Sant Vicenç de Torelló ha tingut un percentatge del pressupost de cultura més baix en relació al pressupost total de l'Ajuntament comparant amb la mitjana descrita. Això és degut a dos factors: el municipi va destinar menys a cultura que en anys anteriors, i els municipis de menys de 5.000 habitants varen incrementar-lo, de mitjana. L'any 2023 va ser de 5,4%.

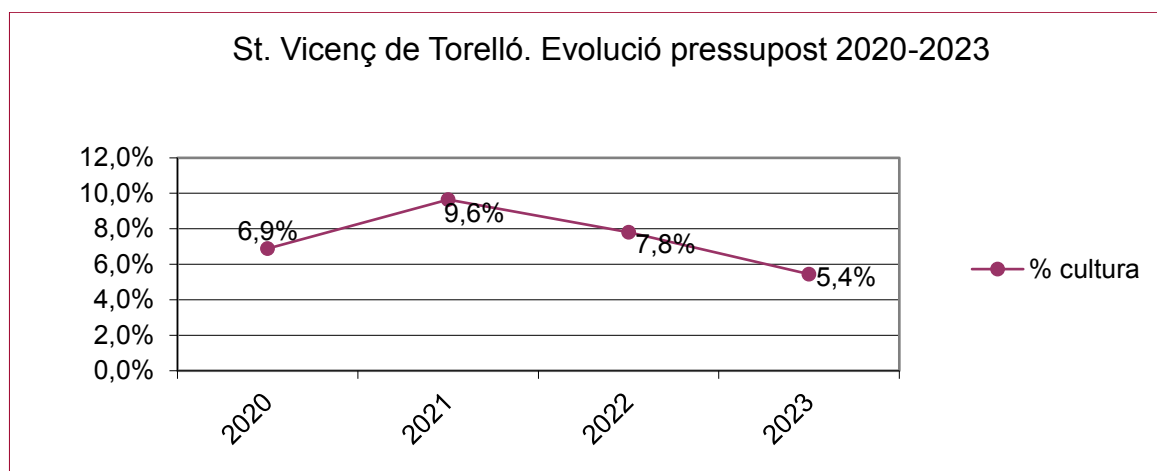
Taula 12. Pressupost municipal de cultura (2020-2023)

	2020				
	Pressupost cultura	Pressupost Ajuntament	% Cultura/ Ajuntament	Despesa Cultura/h.	Habitants
Sant Vicenç de Torelló	163.968,9€	2.380.993,1€	6,9%	79,7 €	2.058
Mitjana municipis fins a 5.000 h. BCN	121.041€	1.997.342,2€	6,1%	80,4 €	1.506
	2021				
	Pressupost cultura	Pressupost Ajuntament	% Cultura/ Ajuntament	Despesa Cultura/h.	Habitants
Sant Vicenç de Torelló	219.818,4€	2.278.546,2€	9,6%	105,8 €	2.077
Mitjana municipis fins a 5.000 h. BCN	144.367,9€	2.194.472,5€	6,6%	95,7 €	1.509
	2022				
	Pressupost cultura	Pressupost Ajuntament	% Cultura/ Ajuntament	Despesa Cultura/h.	Habitants
Sant Vicenç de Torelló	208.745,1€	2.672.259€	7,8%	100,5 €	2.077
Mitjana municipis fins a 5.000 h. BCN	188.690,1€	2.373.539,5€	7,9%	123,7 €	1.525
	2023				
	Pressupost cultura	Pressupost Ajuntament	% Cultura/ Ajuntament	Despesa Cultura/h.	Habitants
Sant Vicenç de Torelló	183.477€	3.369.780,5€	5,4%	88,6 €	2.071
Mitjana municipis fins a 5.000 h. BCN	220.816,7€	2.647.818,7€	8,3%	143,2 €	1.542

Font: elaboració del CERC a partir de les dades publicades pel Servei d'Informació Econòmica Municipal (SIEM) de la Diputació de Barcelona.

Al gràfic següent es pot comprovar aquest descens en valor relatiu al total municipal:

Gràfic 1. Evolució del pressupost de cultura 2020-2023

Font: elaboració del CERC a partir de les dades publicades pel Servei d'Informació Econòmica Municipal (SIEM)

Si s'analitza el pressupost per capítols dels darrers quatre anys disponibles (2020-2023) es constaten els aspectes següents:

- ⇒ Altres ajuntaments destinen fons al capítol 1. O sigui tenen alguna persona assalariada com a tècnica de cultura o similar. Val a dir que el tram de comparació inclou els municipis fins a 5.000 habitants, o sigui més del doble dels habitants que té Sant Vicenç de Torelló i, per tant, fàcilment, amb més recursos econòmics.
- ⇒ Sant Vicenç de Torelló tendeix a tenir més despesa pròpia en cultura (Capítol II) que els altres ajuntaments del mateix tram de població. Inclou activitats culturals però també serveis, consums i neteja.
- ⇒ Sant Vicenç de Torelló tendeix a donar suport als agents associatius per capítol IV més que els altres ajuntaments.
- ⇒ Sant Vicenç de Torelló destina menys inversió de capítol VI (equipaments i altres).

Taula 13. Despesa cultural per capítols (mitjana del període 2020-2023). Sant Vicenç de Torelló i municipis del tram de població fins a 5.000 h.

Capítol	Sant Vicenç de Torelló		Mitjana municipis fins a 5.000 h. BCN	
	Cultura	Total Ajuntament	Cultura	Total Aj. tram
Capítol I	0,0%	28,6%	13,5%	29,3%
Capítol II	67,6%	45,0%	49,7%	38,5%
Capítol III	0,0%	0,2%	0,0%	0,3%
Capítol IV	7,5%	4,6%	6,6%	7,2%
Capítol VI	24,9%	20,5%	29,2%	21,5%
Capítol VII	0,0%	0,0%	0,8%	0,5%
Capítol VIII	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%
Capítol IX	0,0%	1,0%	0,0%	2,7%
Total capítols	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Desp. Corrent (Cap. I, II, IV)	75,06%	78,41%	69,84%	75,17%
Desp.de capital (Cap.VI, VII)	24,94%	20,56%	30,10%	22,08%
Desp. financera (Cap. VIII, IX)	0,00%	1,03%	0,06%	2,75%
Total capítols	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Font: elaboració del CERC a partir de les dades publicades pel Servei d'Informació Econòmica Municipal (SIEM)

Altres agents públics

Fora del terme municipal, el Museu del Ter, a Manlleu, col·labora amb la posada en valor del patrimoni industrial de Borgonyà amb visites programades a la colònia. A més, hi ha una relació fluïda amb els municipis del voltant (Torelló i Sant Pere de Torelló), amb els quals s'arriba a compartir recursos i materials però no consta l'existència de programes culturals en comú.

El Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura fa les funcions de posada en comú, entre d'altres, d'aspectes de l'economia cultural i creativa així com del patrimoni. En el primer àmbit disposa d'una tècnica i en del patrimoni de dues tècniques, una d'elles destinada a gestionar el castell de Montesquiú. El Consorci ofereix assessorament, formació i altres serveis i recursos. Actualment desenvolupa quatre línies de treball en l'àmbit cultural i creatiu amb els seus corresponents programes:

- 1 - Prospecció, identificació i promoció de l'economia cultural i creativa. D'aquí en surten els programes de Talent creatiu – directori i Crida Creativa – espai de reflexió.
- 2 - Suport al teixit cultural i creatiu (programes de formació, assessoraments, etc. en matèria de gestió).
- 3 - Foment de l'ocupació i l'emprenedoria. Aquí s'emmarca el programa RE-Crea però també Punt Apunt i Escola de carrossaires.
- 4 - Foment d'esdeveniments culturals i creatius (suport en algun esdeveniment sobretot els transversals).

Els principals programes esmentats es poden concretar en:

- ⇒ Talent Creatiu és un directori de persones capaces d'emprendre, crear, transformar i impulsar projectes en àmbits i sectors diversos.
- ⇒ Crida Creativa vol ser un espai de reflexió per posar en valor i facilitar la col·laboració entre les persones i les entitats que estan al darrera de projectes professionals i no professionals.
- ⇒ RE-Crea és una proposta de formació per dissenyar, construir i exhibir una instal·lació d'arts al carrer.

Tots tres programes posen l'accent en la riquesa creativa del territori. L'epicentre del Consorci és Torelló: l'únic municipi que disposa d'un tècnic municipal de cultura amb plena dedicació, però acaba actuant sobre tots els vuit municipis implicats en el Consorci, entre ells Sant Vicenç de Torelló⁵. La tècnica d'Economia cultural i creativa de referència del Consorci esmenta que globalment es tracta d'un territori molt creatiu, una apreciació amb la qual coincideixen altres agents consultats.

Pel seu plantejament, els programes en marxa i l'equip tècnic, el Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura està cridat a ser el principal agent cultural amb dimensió i visió supramunicipal amb el qual buscar-hi vincles, suport i complicitats.

---

⁵ Torelló, Sant Vicenç de Torelló, Orís, Sant. Quirze de Besora, Montesquiú, Sora, Vidrà i Santa Maria de Besora.

El Consell Comarcal d'Osona concentra pràcticament tota la seva acció i el seu pressupost en la gestió del monestir de Sant Pere de Casserres, dedicant-se poc a la seva possible funció de suport als municipis de la comarca.

La Diputació de Barcelona, a través de l'Oficina de Patrimoni Cultural, dota els municipis del Mapa de Patrimoni Cultural, un recurs important a l'hora de conèixer, valorar i planificar les seves polítiques i accions en aquest àmbit. Des de l'any 2011 Sant Vicenç de Torelló compta amb el seu propi **Mapa de Patrimoni Cultural**, on hi trobem 174 elements censats, i entre els quals destaquen l'església de Sant Vicenç, la colònia Borgonyà, la colònia Vila-seca i el Contrapàs Llarg "El Divino". Un llistat extens i exhaustiu de 66 edificis, 20 elements arquitectònics, 17 elements d'obra civil, 14 conjunts arquitectònics, 10 manifestacions festives i molts altres elements destacables.

A més, la Diputació de Barcelona i la Generalitat de Catalunya tenen línies de suport als municipis per a l'execució d'obres, sufragar accions concretes, etc.

6.2 El teixit associatiu

Gran part de la vida cultural sorgeix i s'organitza des de les entitats culturals i altres. Sense elles la vida cultural no tindria la intensitat i la riquesa actuals tot i rebre el suport de l'Ajuntament pel seu desenvolupament. Com ja s'ha esmentat, es dona la circumstància que les entitats busquen l'autofinançament, bàsicament amb el porta a porta.

En un primer abordatge es comptabilitzen les següents associacions culturals amb domicili fiscal a Sant Vicenç de Torelló:

Sant Vicenç

- Agrupació Cultural de Sant Vicenç
- Amics del Contrapàs Llarg Divino
- Caramelles Sant Vicenç
- Club de Helheim Osona (Jocs de taula i rol)
- Colla carrossaire Enllatats de Sant Vicenç
- Colla Geganter de Sant Vicenç (actua en els 3 nuclis del municipi)
- Comissió de Festes de Sant Vicenç
- Coral Lloriana
- Coral Lloriana Jove
- Grup de Pastorets de Sant Vicenç de Torelló

Borgonyà

- Associació de Veïns de Borgonyà
- Colla carrossaire els Picats de Borgonyà
- Comissió de Festes de Borgonyà
- Grup de Teatre de Borgonyà

Vila-seca

- Amics de Vila-Seca Cultural
- Geganters de Vila-Seca

Cal destacar les comissions de festes, amb noms diferents als 3 nuclis, molt actives i representatives de la participació ciutadana a cada poble. Malgrat el nom de “comissions” són associacions legalment constituïdes, actuen com a tals en el seu funcionament i reben, mitjançant conveni, el suport municipal com la resta d’entitats del municipi. Un fet a remarcar és l’ajuda mútua de les diferents comissions a les festes de cada nucli: es coordinen per programar i no solapar activitats, es presten material quan el necessiten, s’ajuden personalment si cal, etc.

Aquesta bona entesa s’estén a la majoria d’entitats tot i que no existeix cap òrgan de coordinació o governança del tipus taula o consell de cultura que agrupi els agents del municipi. Com bé s’ha esmentat en el capítol corresponent, la relació entre les entitats culturals i l’ajuntament és de cooperació en tot allò que calgui i la institució s’hi pugui comprometre.

Les colles carrossaires Els Picats de Borgonyà i Enllatats de Sant Vicenç creen unes carrosses de gran format i espectacularitat que desfilen al Carnaval de Torelló. Agrupen de manera molt activa durant els dos mesos abans de la festa un remarcable grup de joves. Mostra del bon treball, aquest any 2025 Els Picats de Borgonyà s’ha endut el premi Falatell d’or del Carnaval de Terra Endins a Torelló amb la carrossa “Les cendres del passat, la guspira d’un nou inici”.

Es va fer un intent de promoure un grup de teatre al municipi, en part a partir del grups de Pastorets però no va reeixir.

Més enllà de les entitats culturals, existeix un nombre elevat de creador/es i grups artístics que enriqueixen la vida cultural local, comarcal i nacional.

En la seva relació amb l’Ajuntament, una de les demandes, cada cop més freqüent arreu, és la simplificació dels tràmits administratius en les relacions amb l’administració pública.

6.3 La programació cultural

Les propostes culturals de Sant Vicenç de Torelló destaquen pel seu volum, freqüència i implicació ciutadana. L’Ajuntament insisteix en coordinar les activitats que s’originen a cadascun dels tres nuclis per evitar encavalcaments en la programació, però també amb activitats culturals de municipis veïns, Torelló particularment. Alhora, intenta que les accions que es fan a cada nucli siguin percebudes d’abast global de tot el municipi i aconseguir que la gent assisteixi i participi de totes les activitats sense tenir present en lloc on es duen a terme.

Una característica de l’acció cultural al conjunt del municipi és la programació per triplicat de moltes celebracions culturals: tres festes majors, tres festes de Sant Joan, tres celebracions de les caramelles, etc. No hi ha gaires serveis i activitats que involucrin per igual els tres nuclis i la gent s’hi desplaci. Pel que fa a la cultura, només les festes majors, les actuacions de gegants i alguna activitat puntual més ho aconsegueixen, però sovint es tracta d’activitats que es fan per triplicat. En altres àmbits, l’escola o la piscina, per citar-ne alguns, són serveis únics on tothom hi conflueix.

Com sol ser freqüent a molts pobles de Catalunya, sobretot a Borgonyà, hi ha més volum d'activitat cultural a l'estiu (de maig a setembre) que a l'hivern degut, en part, a raons climàtiques ja que una part de l'acció cultural es fa en espais exteriors, però també per afegir el públic de cap de setmana, estiuejants amb arrels però també visitants ocasionals. A Sant Vicenç la vida cultural és més estable tot l'any. A Vila-Seca, amb poc més de 100 habitants, la resposta del públic és més limitada.

Un primer abordatge del cicle cultural anual inclou un ampli conjunt d'activitats. D'entrada, els dos sectors que destaquen més són el de la cultura tradicional i popular amb el desenvolupament del cicle festiu (representa el 85% del pressupost municipal de cultura destinat a les entitats d'aquest àmbit) i el sector de la música amb un nombre considerable de músics residents al municipi, entre professionals i amateurs, que assagen i actuen arreu del municipi (especialment al buc d'assaig de les naus dels carrossaires de Borgonyà), de la comarca i més enllà.

Com a acte cultural de caire tradicional, cal ressaltar El Ball del Contrapàs llarg conegut també com El Divino. Rep aquest nom per tractar-se d'un Cant de Passió recuperat de Montserrat. És l'únic contrapàs llarg que existeix i del qual se'n coneix la lletra i música a Catalunya. Aplega molta gent que el canta a ple pulmó. És un ball auster i exclusiu de Sant Vicenç de Torelló on es balla només per Setmana Santa.

La Festa Major d'Hivern de Sant Vicenç inclou la Vicentada, una curiosa i original baixada de gegants, estirats i portats per membres de la Colla Gegantera, pel carrer Lloriana, el de més pendent al poble. A l'estiu es fa el camí invers, de pujada. Aquesta doble activitat ha sigut un revulsiu pel poble, especialment entre la gent jove. Val a dir que les festes majors són espais i moments de primer contacte amb la realitat del municipi per part de la població nouvinguda.

Aprofundint en l'àmbit musical, cal esmentar l'existència de, al menys, quatre grups: Paracaigudistes acústics, Santvi Fusió, Vilma i Rovers. Al pavelló esportiu s'hi programa algun concert, però l'espai no és adequat (massa gran, acústica deficient, costos de muntatge d'un escenari, etc.).

Amb la visió territorial àmplia de Vall del Ges, les escoles de música de Torelló i de Sant Pere de Torelló donen servei i acullen alumnes del municipi.

Pel que fa a la resta de sectors, no hi ha una programació teatral estable. Qui vol assistir a una obra professional va a Torelló, a Vic o a Barcelona. Per veure teatre amateur va a Sant Hipòlit de Voltregà. L'Ajuntament vol fer una proposta per entrar als Teatrets d'Osona. L'única oferta teatral regular existent és el programa Anem al Teatre que promou la Diputació de Barcelona entre el públic escolar que, durant el curs 2023-2024 ha anat al Teatre Cirvianum de Torelló.

En el seu moment la companyia Anònima, de la Vall del Ges, va preparar un espectacle sobre les dones treballadores de la colònia, *inVISIBLES*, que segueix el fil de les dones que caminaven juntes per anar a la fàbrica, i té com a objectiu de donar visibilitat a les dones treballadores, compartir experiències, interessos, i preocupacions, en un context social i polític desfavorable.

Convé ressaltar la història d'un grup de veïns que varen restaurar un antic projector de cinema de la marca Ossa per fer sessions de cinema l'últim diumenge del públic al Teatre Casino de Borgonyà.

Els sectors més artístics han programat activitats més exigents com una tertúlia a la fresca amb tastets d'absenta (per donar un toc místic). A partir d'això van tirar del fil per fer una proposta més intel·lectual, amb una panera i uns paperets escollien una temàtica i es feien dissertacions o debats sobre un tema d'actualitat o social. La gent anava canviant de taula amb el ritual de cremar absenta, un/a artista pintava i un/a músic tocava. Amb el temps han anat canviant i es va rebaixar la part intel·lectual i ara és més musical i artístic, amb concerts íntims. La iniciativa tenia molt bona acollida: unes 300 o 400 persones. Ara ja no agafen un paperet, s'ha perdut el debat. No es pensa, però, que sigui un problema aquesta pèrdua.

El Bibliobús Guillerries organitza alguna activitat al voltant del llibre i la lectura amb l'escola Lloriana. Existeix el Club de Lectura per a gent adulta cada últim dimecres del mes promogut per l'Agrupació Cultural de Sant Vicenç.

Una activitat molt singular i amb gran impacte més enllà del municipi és un campionat de Blood Bowl, Kill Team i Warhammer 40k al Pavelló, de referència dins d'aquesta modalitat de jocs de taula, amb participants vinguts de molts punts del territori i classificatori per decidir quins jugadors van al mundial.

Fa temps es va programar unes conferències sobre el patrimoni local i més recentment es va celebrar el centenari del Teatre Casino amb actes formals i ambdós varen tenir molt bona acollida. Es constata que quan l'activitat programada respon a un motiu o celebració concreta que dona valor a l'acte, la població respon més satisfactòriament.

De manera complementària, en aquesta línia de treball més intel·lectual, l'Ajuntament de Sant Vicenç de Torelló **edita publicacions per recuperar la memòria local i fer-ne difusió**.

En l'àmbit del diàleg entre la cultura i l'educació, **L'Escola Lloriana** ajuda molt en la integració de la població nouvinguda: el Divino s'ha treballat des d'allà, a sisè. Potencien molt la cultura popular i tradicional. El **projecte educatiu de l'escola** se centra en el foment de la cultura popular, i en teixir poble i comunitat. Tant l'Escola Lloriana com la llar d'infants **Els Gallarets** destaquen per l'intercanvi que fan amb les escoles de la Vall del Ges: per exemple una trobada musical, on es fa un taller, però el que realment potencia és la relació entre infants i el sentit de comunitat.

Quant al patrimoni, l'acció se centra bàsicament en Museu del Ter que, tot i tenir la seu a Manlleu, desenvolupa un programa de visites guiades a la colònia fabril de Borgonyà durant tot l'any, el tercer diumenge de cada mes, a part d'acollir també les visites escolars entre setmana. Gestiona unes 2.800 visites guiades l'any. Més enllà d'aquestes visites, el Museu del Ter té un fons de fotografies i material de la colònia, ha col·laborat amb l'Ajuntament per tota la part de museïtzació (centre d'interpretació actual a la Casa del Metge) fent una gran feina. El centre és un punt de rebuda dels visitants molt potent. També ha ajudat molt amb l'actual redacció del **Pla especial urbanístic de Borgonyà**, per documentar bé els temes arquitectònics. Ara mateix també treballa en la redacció d'un projecte de museïtzació de les antigues calderes de la fàbrica (un espai molt destacat) finançat per la Diputació de Barcelona. Bàsicament, el Museu és peça clau per tot el tractament patrimonial de la colònia de Borgonyà, i en menor mesura també la de Vila-seca.

6.4 La comunicació de la cultura

La difusió de l'activitat cultural es fa per diferents formats:

- ⇒ Les xarxes socials a través d'un grup de WhatsApp. És el sistema que arriba a més gent més fàcilment.
- ⇒ El web municipal que sota forma de notícies i d'agenda publica conjuntament tot allò que es fa al municipi, des d'una activitat cultural a una de social, passant per una esportiva o pel mercat setmanal.
- ⇒ La revista impresa i digital municipal "Esclatats" que agafa el nom de la revolta pagesa a la Guerra de Successió. Se n'editen comptats números al llarg de l'any, i comprèn tot tipus d'informació entre ella la cultural i es distribueix a les bústies de les cases.

La gestió de la comunicació es porta personalment des d'Alcaldia. Per a moments o aspectes més importants es compta amb una persona externa i en ocasions concretes es busca la complicitat del Consell Comarcal d'Osona.

La població consultada manifesta estar prou ben informada del que s'esdevé al seu poble o nucli de residència. En canvi, no sempre l'hi arriba allò que es fa als altres nuclis del municipi.

7. Reptes de la política cultural a Sant Vicenç de Torelló

Com a síntesi del diagnòstic es poden definir uns reptes de la política cultural al municipi, als quals caldrà saber donar resposta:

1. **Aconseguir més oferta de programació que sigui més integradora del conjunt del municipi i motivi i justifiqui els desplaçaments.**

L'existència dels tres nuclis de població porta a programar sovint per triplicat. L'exemple més clar són les tres comissions de festes, les tres festes majors o les tres celebracions de Sant Joan. Hi ha una certa sensació que no hi ha o hi ha pocs elements de la cultura que uneixin els tres nuclis, els gegants essent un dels pocs. Les dificultats per compartir es deuen a una suma de sentiment identitari cap el propi nucli, a una certa manca de difusió/comunicació entre nuclis del que es programa i al propi desplaçament que requereix.

2. **Redefinir polítiques no només *per a joves* sinó, sobretot *amb les i els joves*, més adreçades a treballar-ne la implicació i no només com a públic usuari de la cultura al municipi.**

En un perfil sociodemogràfic envellit hi ha poc espai pel jovent. Alhora, algunes entitats detecten dificultats internes en assolir un cert relleu generacional.

3. **Impulsar el patrimoni local principalment com un actiu de cara a la població del municipi.**

Sant Vicenç de Torelló té una gran riquesa patrimonial, industrial sobretot però també immaterial i d'altres tipus.

4. **Assolir una convivència harmònica entre la vida cultural local i l'adreçada al públic visitant, bàsicament a Borgonyà on cal trobar un equilibri i bona entesa entre el públic visitant que promou el Museu del Ter i el benestar que busca la població local.**

L'impacte del públic visitant a la colònia de Borgonyà pot comportar molèsties als seus habitants i acabar generant un rebuig al turisme.

5. **Equilibrar millor l'oferta cultural de l'hivern amb la de l'estiu.**

Hi ha un desequilibri entre l'oferta cultural de l'hivern (més escassa) amb la de l'estiu (més abundant) sobretot a Borgonyà i Vila-seca.

6. **Incrementar la visió supramunicipal, intensificant els vincles amb els municipis circumdants, de la mà dels ajuntaments, les entitats i les persones que es vulguin implicar en la vida cultural de la zona.**

El nord d'Osona concentra una part important de pobles i de població. Cadascun d'ells ofereix un potencial cultural en equipaments, programacions, recursos, etc. que, dialogant els uns amb els altres, poden aportar molt a la qualitat de l'oferta cultural a escala territorial.

7. Millorar l'abast de la comunicació amb una dimensió supramunicipal.

L'oferta cultural dels municipis de l'entorn ha de ser vista com una oportunitat per enriquir la vida cultural de la població local. De la mateixa manera, des del municipi es poden programar i comunicar propostes que compreguin un territori més ampli.

8. Potenciar el Teatre Casino de Borgonyà com el gran espai escènic de referència de tot el municipi.

Cada nucli disposa d'espais adequats per a la pràctica cultural al servei de tota la població. Només cal saber compartir-los i, si cal, millorar-ne la disponibilitat, l'accessibilitat, la dotació tècnica, el confort, etc.

9. Impulsar l'escola de carrossaires de Borgonyà com un actiu cultural i signe identitari del municipi i encaixar-la, per què no, en les polítiques culturals de país.

El municipi té un potencial en la ja existent nau de carrossaires de la colònia de Borgonyà. Les seves carrosses destaquen cada any al Carnaval de Torelló.

10. Aprofitar i donar més vida als grups de música del municipi.

Es constata un nombre relativament elevat de persones residents que es dediquen a la música tant a nivell professional com amateur.

11. Afavorir més la col·laboració entre entitats culturals.

Hi ha un gran moviment associatiu, molt actiu als tres nuclis que fan una gran feina pel conjunt de la ciutadania.

12. Assegurar la creació d'un perfil tècnic municipal de la gestió cultural perquè no depengui tot de la motivació i predisposició dels càrrecs electes.

Es preveu un increment de l'activitat cultural municipal pròpia i de suport a les entitats. Actualment el municipi compta amb una tècnica dinamitzadora juvenil que podria ampliar dedicació i funcions. Hi ha una certa previsió al respecte.

8. Estratègia

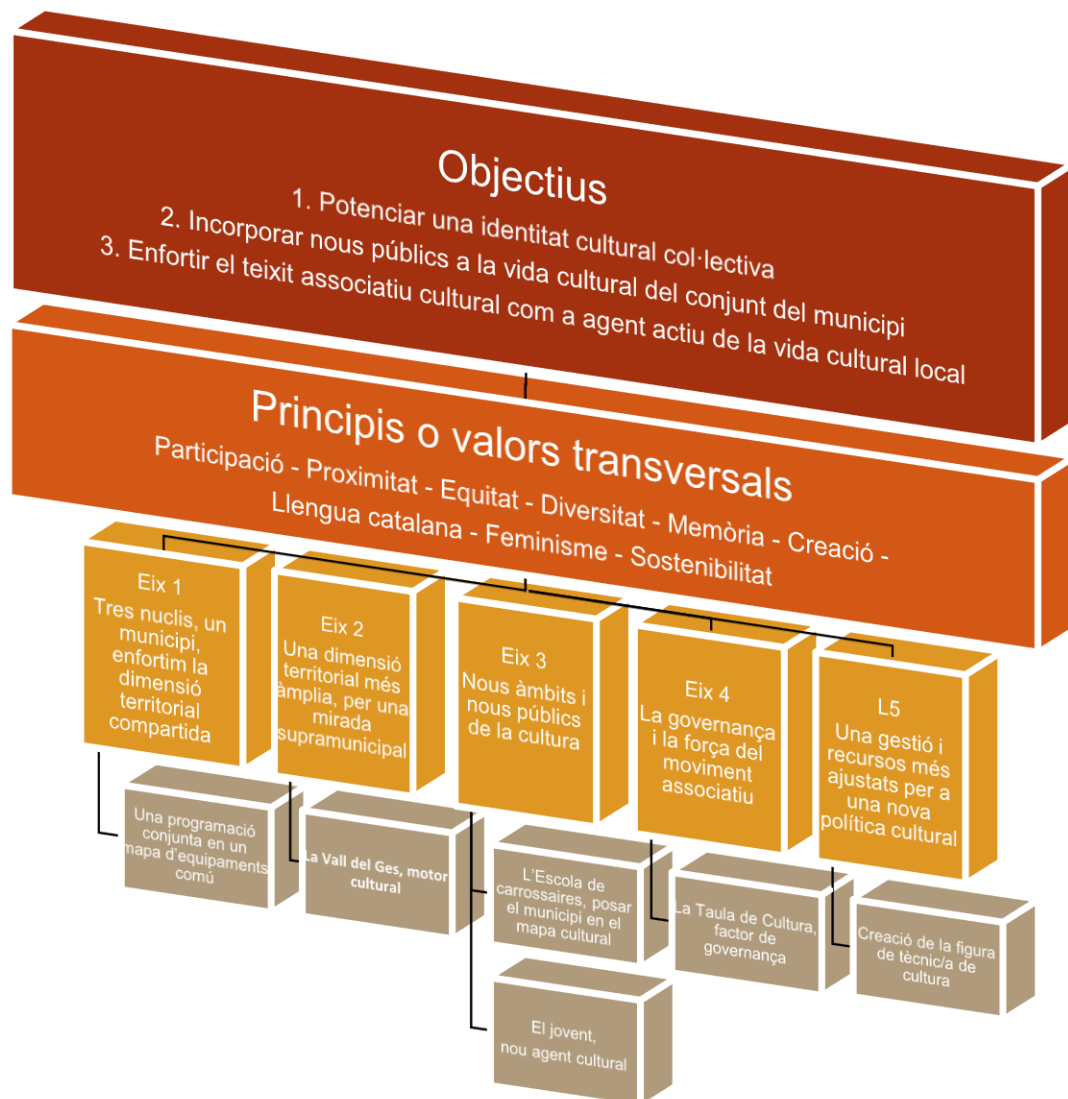
El Pla estratègic de cultura de Sant Vicenç de Torelló defineix un capítol de propostes estratègiques que busquen ampliar i millorar les polítiques culturals al conjunt del municipi. Aquestes propostes són conseqüents amb el diagnòstic realitzat que ha culminat amb un conjunt de reptes als quals cal saber donar resposta. La implementació de les propostes és bàsicament responsabilitat de l'Ajuntament però els altres agents culturals del territori estan també interpel·lats a contribuir-hi. Al final, la vida cultural és un compromís compartit entre l'Ajuntament de Sant Vicenç de Torelló, el consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura, el Consell Comarcal d'Osona, el conjunt de les entitats, en aquest cas sobretot les culturals i les persones que a nivell més individual es vulguin sumar a definir el present i el futur de la cultura del municipi.

L'estratègia que aquí es presenta és la que acabarà configurant i materialitzant la política cultural pels propers quatre anys. Serà el full de ruta per a tothom i ha de transcendir els possibles canvis de persones o de partits al capdavant de l'Ajuntament. Aquest no és el pla de l'equip de govern actual o de la institució, és el compromís de futur del conjunt dels agents del municipi. És el Pla estratègic de cultura de Sant Vicenç de Torelló.

8.1 Esquema general

El Pla estratègic de cultura de Sant Vicenç de Torelló s'estructura en base a:

- Tres objectius del pla
- Nou principis o valors transversals
- Cinc eixos estratègics amb el seu objectiu
- Sis projectes estratègics
- 34 accions

8.2 Objectius

Aquest Pla estratègic de cultura de Sant Vicenç de Torelló es marca tres grans objectius prou generals com per orientar el pla en el llarg termini, però prou específics per facilitar-ne la implementació i l'avaluació.

Aquests objectius són:

⇒ Potenciar una identitat cultural col·lectiva

És un objectiu que es planteja l'Ajuntament de Sant Vicenç de Torelló des de fa molts anys i que s'ha assolit en el sector escolar i esportiu. Des del sector cultural costa més aconseguir-ho pel condicionant identitari vinculat al territori, en aquest cas els tres nuclis de població. Es proposa anar més enllà dels límits municipals i contemplar la Vall del Ges i el nord d'Osona com a territori "natural" de referència ja sigui en l'acció, la formació o el consum cultural. Algunes iniciatives incipients com els Estius a la fresca a nivell municipal o les carrosses del Carnaval de Torelló a nivell supramunicipal indiquen que és possible progressar en aquest sentit.

- ⇒ Incorporar nous públics a la vida cultural del conjunt del municipi.
En una política cultural inclusiva i ambiciosa, la incorporació de nous públics, en particular aquells que solen quedar-ne al marge, és una obligació institucional. Si Sant Vicenç de Torelló és tota la població, tota ella s'ha de sentir interpel·lada en el desenvolupament de la vida cultural en benefici d'una cohesió social i del dret de tothom a viure el fet cultural en tots els seus sentits.

- ⇒ Enfortir el teixit associatiu cultural com a agent actiu de la vida cultural local.
En el món rural la implicació del moviment associatiu en l'acció cultural és molt destacada, per la pròpia vivència i per les limitacions institucionals d'accionar-la. Molt especialment a Sant Vicenç de Torelló, el teixit associatiu és corresponsable en el desenvolupament de l'acció cultural municipal i també en la cooperació amb altres agents del territori en la creació de projectes i iniciatives culturals conjuntes. Cal assegurar que aquestes entitats tenen el suport municipal, la resposta de la gent, el reconeixement públic i el relleu generacional.

8.3 Principis

Un pla estratègic, i més tractant-se del sector cultural, es basa en uns principis ideològics que li donen sentit i consistència en el seu contingut i l'estructuren en la seva forma. Són valors de tipus universal però que s'apliquen molt particularment en cada realitat territorial.

En el cas de Sant Vicenç de Torelló, aquest principis són.

- ⇒ La participació

És un principi essencial de les polítiques culturals contemporànies i la base de nous models de governança. I aquí el món rural té molt a dir i ensenyar donat que la participació ciutadana, un dels reconeguts com a drets culturals per tots els agents, és on es dona més àmpliament, tan a nivell d'implicació associativa com de resposta ciutadana. A Sant Vicenç de Torelló es pot aplicar molt particularment al moviment associatiu, a la implicació del jovent i a l'aportació de la població nouvinguda.

- ⇒ La proximitat

De nou en entorns rurals la proximitat entre institucions i població, així com entre la gent mateixa, la proximitat de "Km 0" es manifesta clarament en la programació, les interrelacions o la governança per citar només tres dimensions de la vida cultural. A Sant Vicenç de Torelló, per la seva dimensió poblacional les relacions entre els agents són més factibles i productibles que a les grans ciutats.

- ⇒ L'equitat

És una de les inquietuds del món rural: la igualtat d'oportunitats amb el món urbà. Gaudir d'un bon concert, exposició o acte festiu hauria de ser normal i cal fer el màxim per a que així sigui. En canvi, en la base de la proximitat, l'equitat interna entre els seus habitants es dona més fàcilment.

⇒ La diversitat

La diversitat en base a la interculturalitat és més un fenomen urbà però creixent en el món rural. A Sant Vicenç de Torelló la població nouvinguda aporta un bagatge cultural que cal saber llegir en matèria de riquesa comunitària.

⇒ La memòria

Tota comunitat, amb més o menys població, té una memòria que li dona identitat i projecció. Ja sigui la de la vida de pagès o la de la fàbrica, la medieval o la més contemporània, cal saber identificar-la, preservar-la, compartir-la i difondre-la. La memòria, vinculada al patrimoni, juga una funció important com element identitari per a la població nouvinguda. En aquest sentit el llegat patrimonial ric i divers del municipi són actius a potenciar sobretot entre la població local.

⇒ La creació

Les polítiques culturals basen una part de la seva acció en els àmbits artístics dialogant amb la comunitat. La creació necessària no entén ni de límits administratius ni de fronteres. A tot arreu han sorgit persones amb la capacitat de crear i emocionar la resta. Cal promoure aquests talent allà on neix i difondre'l arreu. A Sant Vicenç de Torelló hi ha un cúmul d'aquest talent, no només, però sobretot en l'àmbit musical.

⇒ La llengua catalana

La llengua és indestriable del fet cultural, és factor d'expressió artística, element de comunicació i, ben treballada, esdevé factor de cohesió social. Les institucions, associacions, artistes i públic han de vetllar que la llengua catalana sigui factor creador de vincles comunitaris.

⇒ La perspectiva de gènere

Massa sovint relegada per una concepció patriarcal de la societat, les polítiques culturals i altres han agafat la responsabilitat de redefinir el paper vertader que ha jugat la dona en la història en general i en la cultura en particular com a reconeixement ara en el present i la projecció que ha de jugar en el futur.

⇒ La sostenibilitat

Quan el planeta està vivint una situació de crisi ambiental i les institucions estan reaccionant a nivell general, la cultura s'ha de preguntar quina ha de ser la seva aportació a millorar la sostenibilitat en el nostre entorn.

Tots ells acaben incidint de manera transversal en la definició del Pla i en la seva implementació.

8.4 Eixos estratègics i propostes d'acció

Els eixos estratègics representen les orientacions proposades que donen una resposta més acotada i directa per a l'assoliment dels objectius i els fan possibles, defineixen les prioritats i emmarquen les accions. Són permanents en l'aplicació del Pla.

El Pla estratègic de cultura de Sant Vicenç de Torelló s'estructura en cinc grans eixos que defineixen la política cultural del municipi pels pròxims anys. Cadascun d'ells té:

- Un objectiu propi que li dona sentit.
- Un o més projectes estratègics que el concreta en la pràctica.
- Unes accions que el complementen.

Eix estratègic 1

Tres nuclis, un municipi, enfortim la dimensió territorial compartida

Objectiu estratègic

Enfortir la dimensió territorial àmplia de conjunt de municipi en l'imaginari de la població local i sentir com a pròpies les aportacions de la riquesa cultural i dels recursos de cada nucli.

Projecte estratègic

Una programació conjunta en un mapa d'equipaments comú

Es tracta de promoure projectes que es desenvolupin a la vegada i de manera indistinta als tres nuclis del municipi. Fer que la població se senti interpel·lada pel conjunt del programa, independentment d'allà on es dugui a terme i sempre reconeixent la importància de la identitat i la singularitat de cada nucli. Això comporta concebre el mapa d'equipaments culturals del conjunt del municipi com un sol sistema d'espais al servei de persones i entitats: cadascun dels centres culturals és i s'adreça a tothom. L'exemple de punt de partida és el Festival d'estiu o "Juliol a la fresca" que en una mateixa programació i cartell agrupa i anuncia quatre actes repartits pels tres nuclis. Pel que fa als espais i d'acord amb el repte 8 d'aquest pla, un exemple és el Teatre Casino, situat a Borgonyà i al servei de tota la comunitat. Caldria estendre aquest concepte a altres activitats durant la resta de l'any i pensant sempre en l'interès del públic local tot ampliant-ho als municipis propers, sobretot Torelló, Sant Pere de Torelló i Orís. Al final es tracta de crear una xarxa d'espais i d'oferta cultural àmplia i compartida.

Accions

- ⇒ Promoure el concepte de conjunt d'equipaments municipals al servei de tota la comunitat (persones i entitats) al marge de la seva ubicació, de la mateixa manera que s'ha aconseguit amb l'escola, la piscina o els equips esportius. Cal que tothom se'ls senti seus, en disposi i hi vagi. Per això es facilitaran visites, acords, facilitats de mobilitat, etc. Aquesta feina de mapeig d'equipaments pot anar de la mà del Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura.
- ⇒ Donar suport al talent local i programar activitats en les quals es contracti a músics, artistes de teatre i de la dansa, escriptor/es, artistes visuals, intel·lectuals, persones expertes en història, memòria i patrimoni, així com ciència, economia, sociologia i tants d'altres àmbits. Es tracta de fomentar una xarxa d'artistes i professionals de proximitat o Km 0 i compartir-la entre els municipis. En la línia de l'eix estratègic posterior, caldria ampliar l'abast del talent i dels públics a la vall del Ges i més enllà, incloent-lo en el seu directori d'artistes de la zona.
- ⇒ Afavorir trobades de creadores i creadors tant per promoure actuacions artístiques conjuntes com per fomentar la reflexió i el debat. La Crida Creativa pot ser un bon espai de referència.
- ⇒ Promoure iniciatives ciutadanes i associatives que impliquin i es desenvolupin a la vegada en els tres nuclis. Això vol dir mostrar una especialment sensibilitat, insistència i reconeixement en els suports i les subvencions a les entitats que plantegin propostes mancomunades i compartides entre els tres nuclis. Una manera de fer-ho és plantejar una línia de subvencions que recullin criteris que fomentin la gestació de projectes mancomunats, entre associacions dels tres nuclis, com també entre municipis del voltant. Això és més factible en projectes nous tot i que també es pot donar aquesta nova dimensió ampliada a programacions existents.
- ⇒ Motivar que les entitats o activitats noves o de creació encara recent adoptin, tant en el seu nom com en les seves accions, aquest esperit ampli de municipi. Es suggereix adoptar el terme "Lloriana" com a concepte integrador dels tres nuclis, com ja ho han fet l'escola, les dues corals, algun club esportiu i alguna empresa local.
- ⇒ Condicionar la via urbana que uneix els tres nuclis donant-li format de passeig (i no de carretera) amb zona de vianants, carril bici, arbres d'ombra per l'estiu, bancs i il·luminació, com a via de connexió fàcil, còmode i segura que ha de facilitar els desplaçaments, entre altres, als actes culturals. Una proposta de nom seria la "Via Lloriana". Tot i que no és una proposta d'acció de tipus cultural, el pla vol contribuir a la cohesió territorial, en gran part perquè acabaria beneficiant el desenvolupament cultural de cada nucli i, per tant, del conjunt del municipi. Caldria potenciar els vincles d'aquest via amb activitats culturals, rutes patrimonials, retolació de llocs d'interès patrimonial, codis QR, etc.

Eix estratègic 2

Una dimensió territorial més àmplia, per una mirada supramunicipal

Objectiu estratègic

Aconseguir que la població de Sant Vicenç de Torelló vegi en el conjunt del territori de la Vall del Ges i del nord d'Osona una opció pel seu desenvolupament cultural, ja sigui com a espai de presentació de les seves creacions, de participació, de formació o de consum i gaudi cultural.

Projecte estratègic

La Vall del Ges, motor cultural

Per donar visibilitat, centralitat i cobertura a la nova dimensió cultural supramunicipal actualment centrada en el si del Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura, aquest ha d'incorporar un quart eix, el cultural, si no en el seu **Pla estratègic** ja tancat, sí en el seu programa d'actuació anual, i enfortir així aquesta nova dimensió supramunicipal que ha d'esdevenir l'espai natural d'intervenció de les polítiques culturals de Sant Vicenç de Torelló, d'acord amb el repte 6 d'aquest pla. Des de la cultura es podrà contribuir al foment de la cohesió social, l'economia, el comerç o el medi ambient, elements actualment presents en el Pla estratègic i en el dia a dia de la institució. Per això, cal enfortir el paper del Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura com a agent que contribueix a cooperar i coordinar-se millor entre municipis, compartir accions i contemplar sempre la conveniència d'ampliar els contactes amb altres municipis nord-osonencs. Si hi anéssim més enllà, es podria donar suport també a les entitats culturals locals per enfortir la seva presència en el territori. En aquesta nova dimensió territorial ampliada és essencial, per tant, la funció del Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura.

Accions

- ⇒ Desenvolupar la marca de "Vall del Ges, territori creatiu", a partir de la **Crida Creativa** ja existent i la programació compartida entre municipis. Cada municipi definiria l'aportació singular que pot fer al conjunt⁶. Com indica el repte 4 d'aquest pla, es tracta d'una marca cultural més adreçada a la població local que una voluntat explícita de promoure el turisme.
- ⇒ Enfortir la comunicació de l'acció cultural a nivell supramunicipal, començant per la Vall del Ges, Orís i Bisaura i ampliar-la al conjunt de la comarca d'Osona d'acord amb el repte 7 d'aquest pla. Això comporta estar més presents a l'**Agenda del Consorci** de dimensió supramunicipal i a la de l'**Ajuntament de Torelló** que puntualment recull activitats d'altres municipis. Però també caldria aconseguir que la ciutadania tingui aquestes agendes com a espais de referència pel que fa a la informació i la comunicació.
- ⇒ Incrementar l'organització de sortides culturals en autocar o altres mitjans per anar al teatre, concerts, museus, exposicions d'art i altres arreu del territori català, però molt particularment a Vic, Manlleu o Barcelona i fer-ho de la mà del Consorci. Un referent pot ser el projecte **Apropa cultura** per a col·lectius vulnerables o el de **Grans teatrerus** per a la gent gran.

---

⁶ En el cas de Sant Vicenç de Torelló es perfila El Divino, l'Escola de carrossaires, els Pastorets de Borgonya, les tres festes majors amb l'Esclatada (hivern) i la Vicentada (estiu), les Caramelles de Sant Vicenç, el Tast d'Absenta, el projecte de glosa, els jocs de taula i altres.

Eix estratègic 3

Nous àmbits i nous públics de la cultura

Objectiu estratègic

Ampliar els públics i l'oferta en aspectes que fins ara no s'havien treballat o no s'havia fet d'una manera prou evident. Sant Vicenç de Torelló té un potencial cultural no prou explotat actualment que cal potenciar si es vol donar una embranzida a la vida cultural local i projectar-la enfora. De la mateixa manera que Sant Vicenç de Torelló pot atraure públic d'altres municipis (visió àmplia de territori), cal entendre l'oferta cultural com una opció a l'abast també de la gent del municipi. S'amplia l'espectre d'oportunitat.

Projectes estratègics

L'Escola de carrossaires, posar el municipi en el mapa cultural

Seria el gran projecte cultural que donaria més visibilitat i singularitat a aquesta faceta en la que Sant Vicenç de Torelló ja destaca en matèria de cultura tradicional i popular. Actualment és un projecte centrat a les naus de la colònia de Borgonyà on, de manera voluntària i altruista un conjunt de persones apassionades de la construcció de carrosses de Carnaval en creen fins a tres cada any. Es tracta de donar una dimensió més formativa i professional i d'àmbit català d'acord amb el repte 9 d'aquest pla. Requereix molt espai, professionals i recursos econòmics, per la qual cosa és un projecte que comporta el suport del govern nacional i anar de la mà de l'Ajuntament de Torelló que ja està impulsant el projecte. La Generalitat de Catalunya ha de veure-hi una oportunitat d'expansió i professionalització dels oficis lligats a la construcció de carrosses de Carnaval, però també de Reis i d'altres celebracions populars. Evidentment, el format més institucional no hauria d'anar en detriment del caràcter vocacional actualment existent.

El jovent, nou agent cultural

La cultura no té sentit sense la intervenció de tots els sectors de la societat, la gent jove en particular com s'interpel·la al repte 2 d'aquest pla. Per això cal contemplar aquesta franja d'edat més com a agent actiu i no només com a públic consumidor. Amb aquesta finalitat, les polítiques culturals han de saber treballar *amb* i no només *pel* jovent. Cal esperar per tant que apareixeran propostes noves i noves maneres de fer-les. En alguns casos seran continuïtat d'allò que ja es fa mitjançant un desitjat relleu generacional en algunes entitats i projectes, i en d'altres casos seran propostes noves. Els canals més fàcils per incorporar la gent jove són les comissions de festes, els grups carrossaires del Carnaval de Torelló i altres. En aquesta nova dimensió jove de públic actiu caldrà tenir una sensibilitat i dur a terme unes accions concrets per mantenir un equilibri de gèneres i de procedències d'acord amb els valors i principis enunciats en aquest pla. A més, i consegüentment amb l'esperit ja esmentat, és desitjable que les propostes es presentin de manera conjunta en un mateix programa als tres nuclis del municipi. Pot ajudar molt que l'actual dinamitzadora juvenil del municipi assumeixi responsabilitats en l'àmbit cultural.

Accions

- ⇒ Dur a terme un cicle musical amb artistes del territori en i del conjunt de la Vall del Ges, conjuntament amb el Consorci, per donar visibilitat i oportunitats als agents locals de la música d'acord amb el repte 10.
- ⇒ Programar rutes pel patrimoni cultural, d'acord amb el repte 3 d'aquest pla, més enllà de Borgonyà i fer-ho en formats atractius com rutes en bicicleta, itineraris teatralitzats, rutes autoguiades amb plafons indicadors i codis QR, etc. Un exemple podrien ser les rutes literàries que es varen fer al Bisaura. Es podrien recuperar i ampliar-les a nivell de territori.
- ⇒ Programar una ruta botànica pel patrimoni natural i fer-ho en els mateixos formats que en la proposta anterior. D'acord amb la dimensió de l'eix 2, es proposa que tingui un abast supramunicipal.
- ⇒ Ampliar les visites del Museu del Ter al patrimoni industrial de Borgonyà i al de Vila-seca.
- ⇒ Dur a terme una programació estable mensual de teatre amb una visió supramunicipal i en coordinació amb altres espais. El projecte **Teatrets d'Osona** podria ser una bona aliança.
- ⇒ Desenvolupar una programació per a públic familiar (teatre, dansa, circ, titelles, màgia, cinema, etc.) de tipus estable (un dissabte o diumenge al mes) que es desenvolupi rotativament als tres nuclis, amb una comunicació i un programa comú, ampliable a la dimensió supramunicipal. Es suggereix contemplar la possibilitat de fer una aliança amb l'entitat **TTP, Associació Professional de Teatre per a Tots els Públics de Catalunya**.
- ⇒ Crear un espai de residència artística al servei de la creació i la producció ja sigui en arts visuals o en arts escèniques. Fora bo comptar amb la complicitat d'algun col·lectiu o entitat local. La colònia de Borgonyà pot ser un bon recurs. Cal comptar també amb el suport, si cal, d'altres institucions culturals públiques. Pot vincular-se a la futura Escola de carrossaires.
- ⇒ Intensificar la relació entre l'acció cultural i l'acció educativa, implicant l'escola Lloriana i la llar d'infants Els Gallarets tant des de la programació pròpia dels centres educatius d'activitats culturals vinculades al cicle festiu (per exemple implicar-se en alguna festa local), però també al patrimoni local i a les arts (per exemple un recull de contes i rondalles d'àmbit local), com en la promoció del públic infantil en la vida cultural del municipi. Cal recordar que l'escola és el primer vincle amb el municipi per part de moltes persones novingudes.
- ⇒ Intensificar el cicle de cinema de 35 mm amb l'antic projector Ossa a Borgonyà, i ampliar els públics cap el familiar i jove.

- ⇒ Incrementar les propostes culturals per a un públic més exigent i compromès, amb activitats (conferències, cursos, etc.) centrades en la ciència, el pensament, el coneixement o la memòria. Una bona manera és introduir-les en celebracions concretes i anar augmentant la freqüència i l'extensió territorial (programa i comunicació conjunta) als tres nuclis. Cal buscar aliances amb altres municipis i institucions (universitats, centres d'estudi, etc.).
- ⇒ Recuperar l'essència del projecte de glosa i fer-lo extensiu més enllà del municipi.
- ⇒ Potenciar el projecte de jocs de taula (Warhammer) que actualment es concentra en un cap de setmana perquè vagi agafant volada amb el temps. Es pot acompanyar d'una oferta de visites patrimonials a les persones que venen de fora per a l'ocasió.
- ⇒ Acollir la població nouvinguda que s'està instal·lant al municipi. En aquest sentit cal que tant l'Ajuntament com les entitats culturals intervinguin proactivament acollint, informant, invitant i acompanyant les noves i els nous residents en les activitats culturals del municipi, molt especialment les del cycle festiu. L'escola bressol i l'escola Lloriana poden ser bons canals per connectar amb aquest públic. La bona sintonia actual entre l'Ajuntament i els centres educatius és un factor que juga a favor d'aquesta col·laboració.
- ⇒ Vetllar per l'adopció de mesures que fomentin la sostenibilitat en el conjunt de la programació del municipi, des del cycle festiu a les activitats artístiques. En aquest sentit les institucions supramunicipals i nacionals han publicat recomanacions concretes (d'estalvi energètic, de reducció de residus, etc.) i han posat línies d'ajut al servei dels municipis. Un bon punt de partida és el **Dossier sobre sostenibilitat per al sector cultural** elaborat pel Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura conjuntament amb l'Ajuntament de Manlleu.

Eix estratègic 4

La governança i la força del moviment associatiu

Objectiu estratègic

Impulsar la corresponsabilitat del moviment associatiu com a agent actiu, tant en l'acció com en la governança cultural. Sant Vicenç de Torelló compta amb una gran vitalitat associativa que cal enfortir i portar-la també als espais de decisió de les polítiques culturals. Aquesta participació activa comporta l'assumpció de responsabilitats com a expressió de l'apoderament social, molt propi en el món rural.

Projecte estratègic

La Taula de Cultura, factor de governança

És un espai de reflexió, debat, decisió, planificació, coordinació i avaluació de l'acció cultural al municipi. Es tracta de generar un espai compartit entre l'Ajuntament, les associacions i persones de reconegut prestigi que, buscant els mecanismes de selecció, funcionament i decisió prou formals i prou àgils alhora, trobi la manera de fer una gestió compartida, inclusiva i solidària de la política cultural al municipi. La Taula de Medi ambient, en funcionament al municipi, n'és un bon exemple. Essent conseqüents amb els altres eixos del pla i en la línia del repte 11, cal que aquesta Taula de Cultura agrupi agents dels tres nuclis de població, miri més enllà del municipi (Vall del Ges i altres), inclogui gent de totes les edats i procedències i sigui un estímul per a la implementació del pla. Es suggereix dur a terme un procés creixent en la configuració de la Taula de Cultura. És cabdal establir una periodicitat anual de trobades que ajudi a implementar aquest pla. Així mateix, en funció dels projectes a impulsar caldrà establir comissions específiques per projecte que en facilitin la realització.

Accions

- ⇒ Promoure des de l'Ajuntament trobades puntuals entre entitats culturals i altres, i normalitzar-ho com a mètode de treball.
- ⇒ Afavorir l'acció conjunta, la coordinació i la coproducció d'activitats concretes entre entitats i persones amb iniciatives culturals.
- ⇒ Simplificar els requisits administratius en la relació entre l'Ajuntament i les associacions culturals en la mesura d'allò que és possible i ajudar el teixit associatiu a resoldre els tràmits burocràtics (sol·licituds de subvencions, elaboració de pressupostos, retiment de comptes, signatura digital) mitjançant sessions informatives, cursos, manuals, tutorials, suport directe. La Diputació de Barcelona desenvolupa actualment aquesta funció formativa i informativa i seria una aliada important en aquest rol facilitador que ha de complir l'Ajuntament.
- ⇒ Promoure dins la Taula de Cultura una comissió específica representada per infants, vinculada a l'Escola Lloriana, que vetlli per projectes del seu interès, amb finalitats pedagògiques, educant la participació, l'argumentació, el respecte, el diàleg, l'acord, l'acció, etc. en la vida cultural del conjunt del municipi.

Eix estratègic 5

Una gestió i recursos més ajustats per a una nova política cultural

Objectiu estratègic

Adaptar els recursos de gestió a la renovada manera de fer política cultural. En aquesta etapa que sorgeix cal dotar-se d'una nova dimensió dels recursos a disposició de la cultura. Bàsicament vol dir treballar en tres orientacions: recursos humans amb la creació d'una figura dedicada a la gestió de la cultura del municipi, recursos infraestructurals, ja exposats a l'eix estratègic 1 amb la concepció d'un sistema comú d'equipaments culturals, i recursos econòmics amb un increment del pressupost municipal destinat a la cultura. I tot incorporant criteris de professionalització i de sostenibilitat ambiental en els plantejaments.

Projecte estratègic

Creació de la figura de tècnic/a de Cultura en el marc dels Serveis a les Persones

Cal que la cultura tingui un referent professional que gestioni el dia a dia de l'acció cultural municipal que actualment organitzen els càrrecs electes. Entre altres funcions pròpies de la gestió cultural tindria la de donar suport tècnic a les entitats culturals del municipi. En la línia d'afavorir el treball amb el públic jove tal com s'esmenta al repte 2 del pla, fora bo ampliar la dedicació de la dinamitzadora juvenil actualment a mitja jornada. Cal que estigui en connexió permanent amb altres figures professionals de la Vall del Ges (Consorti, Torelló, etc.) i del Consell Comarcal d'Osona.

Accions

- ⇒ Adoptar mètodes de planificació, seguiment i avaluació de l'acció cultural. Això comportarà tenir el Pla estratègic com a referent, fer plans d'acció anuals, dissenyar cada projecte, fer-ne el seguiment i avaluar els projectes amb indicadors prefigurats.
- ⇒ Tenir un directori d'equipaments i espais amb la seva configuració tècnica (superfície, aforament, dotació de recursos, accessibilitat, normes d'ús) a disposició dels agents culturals i altres del municipi i del territori ampli (Vall del Ges, Osona, etc.). Tal com s'indica a l'eix estratègic 1, cal transmetre la idea de que tota la població té tots els equipaments a la seva disposició, molt especialment el Teatre Casino, al marge d'on visqui.
- ⇒ Millorar l'espai i la dotació tècnica del Teatre Casino a Borgonyà, acollint-se a les ajudes que ofereix la Diputació de Barcelona.
- ⇒ Millorar l'interior (teatre) i exterior de la Torre de les Monges a Vila-seca.

- ⇒ Cercar un nou espai per a la tercera carrossa de Carnaval, idealment a l'espai fabril de Borgonyà per actuar conjuntament amb les altres dues carrosses existents avui en dia.

- ⇒ Buscar o crear un espai d'emmagatzematge pel material escènic dels Pastorets i altres.

- ⇒ Ampliar l'abast de la comunicació de l'acció cultural d'acord amb el repte 7. En aquest sentit caldria intensificar la presència a les xarxes socials, diversificar els perfils de públics en el municipi (gent jove, població nouvinguda) i estendre el seu impacte arreu del territori (Vall del Ges, Osona, etc.). Conseqüentment amb l'eix 1 d'aquest pla, cal comunicar per igual tot i a tothom, independentment d'on es dugui a terme l'activitat i on visqui el públic receptor.

9. Cronograma d'implementació

És important situar els projectes estratègics en el temps. El Pla no pot ser una declaració genèrica. Ha de buscar arribar al final del període d'aplicació amb les principals propostes fetes realitat. Per això és necessari situar-les en un cronograma. Aquest ha de mostrar el camí per fer avançar el Pla malgrat l'aparició de factors com la disponibilitat pressupostària, la prioritització d'altres sectors o les emergències del moment.

La proposta de cronograma que fa aquesta Pla per marcar l'inici de la implementació dels projectes estratègics és:

Projectes estratègics	2026	2027	2028	2029
PE1: Programació conjunta				
PE2: Vall del Ges				
PE3.1: Escola de carrossaires				
PE3.2: Jovent				
PE4: Taula de cultura				
PE5: Tècnic/a de cultura				

10. Seguiment i avaluació

El Pla estratègic de cultura és un instrument de planificació que requereix un procés d'implementació al llarg dels anys. A mida que es va aplicant cal fer un procediment de seguiment i d'avaluació per assegurar el seu grau de compliment previst.

A tal fi es defineix:

1. Un agent avaluador (Qui avalua?)
En aquest sentit es proposa que en un primer any sigui el propi Ajuntament conjuntament amb les entitats culturals que s'hi vulguin afegir. Si cal, es pot comptar amb la col·laboració del CERC o d'un consultor extern. Un cop constituïda la Taula de Cultura hauria de ser aquesta qui portés a terme el procés d'avaluació.
2. Una metodologia d'avaluació (Com s'avalua?)
La manera més fiable d'avaluar un pla estratègic és el mètode reflexiu o *ante-post* que compara la situació abans i després de l'aplicació del pla. Així, es comprova el grau d'implementació dels objectius, els projectes estratègics i les accions en relació a la fase de diagnòstic. L'avantatge d'aquest mètode és la simplicitat, la capacitat de mesurar la progressió, la detecció de les causes del possible incompliment i la possibilitat de prendre mesures de correcció o acceleració.
3. Uns indicadors d'avaluació (Amb què s'avalua?)
A mida que s'avanci caldrà utilitzar uns indicadors, entesos com a eines que permeten avaluar la progressió. Els més indicats poden ser el nombre de projectes o d'accions iniciades o acabades, però també pot interessar identificar el nombre de noves propostes sorgides a recer del Pla, la implicació del teixit associatiu cultural en la implementació del Pla o l'impacte del Pla en altres polítiques municipals, entre d'altres.
4. Un calendari d'avaluació (Quan s'avalua?)
Es proposa fer un seguiment trimestral en el primer any i després fer-lo anualment.
5. Un retiment de comptes (Per a qui s'avalua?)
El resultat de cada etapa de l'avaluació ha de ser públic i es presentarà un informe a l'Ajuntament, a la Taula de Cultura i al conjunt de les entitats culturals i altes agent interpel·lats com el Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura i el Consell Comarcal d'Osona.

11. Lectures recomanades

ANDRÉS CABELLO, Sergio. *La España en la que nunca pasa nada. Periferias, territorios intermedios y ciudades medias y pequeñas*. Madrid: Akal, 2021. EAN 9788416842681

Burgos, B. (dir.). *Pensar y hacer en el medio rural. Prácticas culturales en contexto*. Madrid: Ministerio de Cultura y Deportes, 2020.

BURGOS, Benito; LÓPEZ, Andrea (coord.). *Claves e impactos de la cultura en el medio rural: el valor de lo intangible*. Madrid: Ministerio de Cultura, 2024.

CERAROLS, Rosa; NOGUÉ, Joan (ed.). *L'altre món rural. Reflexions i experiències de la nova ruralitat catalana*. Barcelona: Tigre de Paper, 2022. EAN 9788418705281

Diputació de Barcelona. *Cultura 311+*. Pla de Drets Culturals de la Diputació de Barcelona.

Diputació de Barcelona. *Mapes de patrimoni Cultural*.

FONT I GAROLERA, Jaume. *Davantall. Identitats locals en temps de globalització*. Conferència Presentació del Llibre de Tona. Tona, 2010.

FONT I GAROLERA, Jaume. *Las Españas despobladas. Entre el lamento y la esperanza*. Madrid: Catarata, 2023.

FONT I GAROLERA, Jaume. "Divisions territorials i escales de gestió: les possibilitats inexplorades del municipi petit i mitjà." A *L'organització del territori: un repte per al segle XXI? : Jornades sobre l'organització territorial*. Barcelona, 7, 8 i 9 de juny del 2006.

GONZÁLEZ RUEDA, Antonio Javier. (2021) "La cultura y el patrimonio en la España invisible: políticas culturales en los municipios españoles de menos de 5.000 habitantes." A *Las políticas sociales que vendrán*. Pamplona: Aranzadi, 2021. ISBN 9788413905501

MARTINELL (coord.) et al. *Intuiciones sobre la Cultura y la Ruralidad REDS-SDSN Spain. Incorporación al debate sobre la Cultura en la Agenda 2030*. Madrid, 2023. ISBN 97809563197

Observatori socioeconòmic d'Osona.

SALA I MARTÍ, Pere. "Per què el paisatge ha de ser en el cor del model turístic" A *Un nou turisme per a un nou escenari*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2024. EAN 9788410144699

SALA, Pere. (2016). "Paisatge i societat civil. Cap a noves formes de participació", dins Díaz-Andreu, M.; Pastor, A.; Ruiz, A. (coord.). *Arqueología y comunidad. El valor social del patrimonio arqueológico en el siglo XXI*. Madrid: JAS Arqueología S.L.U., p. 113-127.

SUBIRATS, Joan. (2014). "Políticas sociales". *Manual Atalaya de apoyo a la gestión cultural*.

12. Crèdits

El Pla Estratègic de Cultura és una iniciativa de l'Ajuntament de e Sant Vicenç de Torelló, que compta amb el suport de l'Oficina d'Estudis i Recursos Culturals (CERC) de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona. El seu desenvolupament ha tingut lloc entre novembre de l'any 2024 i maig de l'any 2025. En l'elaboració d'aquest document han participat:

Ajuntament de Sant Vicenç de Torelló:

Coordinació i seguiment:

Enric Mayo Rodriguez, alcalde
Albert Bover Solanas, regidor de Cultura

Regidora consultada per l'elaboració del document:

Maria Soler Tor, regidora de patrimoni i participació ciutadana

Tècniques consultats per l'elaboració del document:

Laia Sellabona Hormigon, dinamitzadora juvenil
Elisenda Currius Soler, tècnica d'economia cultural i creativa del Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura

Entitats i institucions consultades per l'elaboració del document:

Agrupació Cultural de Sant Vicenç
Amics de Vila-seca Cultural
Amics del Contrapàs Llarg Divino
Associació Cultural Els Picats de Borgonyà
Associació de Veïns de Borgonyà
Associació Els Enlletats
Casal de la Gent Gran de Sant Vicenç
Cinema Ossa Borgonyà
Colla Gegantera de Sant Vicenç
Comissió de Festes de Santvi
Comissió de Reis de Borgonyà
Comissió de Reis de Sant Vicenç
Coral Lloriana
Coral Lloriana Jove
Els Pastorets de Borgonyà
Els Xiruques del Carnaval
Grup de Pastorets de Sant Vicenç de Torelló
Grup La Colla del Castell
La Komi de Borgonyà
Museu del Ter

Diputació de Barcelona (Àrea de Cultura)

Coordinació metodològica, suport tècnic i de contingut:

Laia Gargallo, cap de l'Oficina (CERC)
Aina Roig, cap de la Secció Tècnica (CERC)
Juan Carlos Calvo, tècnic de cultura (CERC)
Rosa Ma. Mondéjar, tècnica de cultura (CERC)

Amb la col·laboració dels serveis tècnics de l'Oficina de Difusió Artística (ODA), de l'Oficina de Patrimoni Cultural (OPC) i de la Gerència de Serveis de Biblioteques (GSB).

Coordinació i redacció:

David Roselló i Cerezuela, director de Nexè Cultural SL

**Diputació
Barcelona**

Àrea de Cultura

**Gerència de Serveis de Cultura
Oficina d'Estudis i Recursos Culturals**

Montalegre, 7. 08001 Barcelona

Tel. 934 022 565

o.estudisrc@diba.cat

www.diba.cat